LIBRARY OF CONGRESS
WASHINGTON D.C.

І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. в Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXVI. Ч. 62. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 1-го КВІТНЯ 1959 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 1, 1959 No. 62. РІК LXVI.

ЗДА МОЖУТЬ ЗНИЩИТИ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ — ЗАЯВЛЯЮТЬ КЕРІВНИКИ ОБОРОНИ

НАЯВНІ ЗАПАСИ АТОМОВОЇ ЗБРОЇ У ЗДА ПЕРЕВИЩУЮТЬ ПОТРЕБИ ОБОРОНИ І ВІДПЛАТНОЇ АТАКИ

Вашингтон. — З доручення Конгресу опубліковано тут в понеділок дня 30 березня ц. р. вийнятки змісту секретних зізнань шефів штабу армії і воєнної фльоти, складених під час пересухання в палатній підкомісії для справ оборони. За армію говорив ген. Максвелл Д. Тейлор і за командування фльоти шеф штабу морських збройних сил адмірал Арлі А. Бирк. Згідно із зізнаннями обидвох ЗДА мають під сучасну пору таку кількість атомової зброї, що вони можуть знищити Совєтський Союз багато разів, ще заки Совєти могли б заатакувати ЗДА, або, як ствердив дослівно Бирк, ЗДА мають аж надто багато сили, щоб „зламати спину Совєтам". На думку Бирка, ЗДА повинні сьогодні звернути більшу увагу на готування таких же відповідних засобів для ведення т. зв. обмежених воєн. Так же само оптимістичне про оборонні можливості З'єдинених Держав висловився і секретар оборони НілҐ. МекЕлрой, який, вертаючися із інспекції летунських і морських баз на західньому побережжі, промовляв в понеділок дня 30 березня з. р. у Мінеаполісі і в Дітройті. Промовляючи в Дітройті до численно зібраних керівників мілевих індустріяльних підприємств, М'Елрой перестеріг Совєти, щоб вони не розраховували на мілітарну слабість ЗДА, бо З'єднені Держави Америки мають сьогодні достатні мілітарні засоби, щоб знищити Совєтський Союз на випадок такої чи іншої атаки.

Водночас із цим МекЕлрой заперечив спроможність Совєтського Союзу заатакувати Америку міжконтинентальними балістичними ракетами. Могли б це зробити Совєти з допомогою тільки бомбардувальників, але це дало б З'єдиненим Державам дві або три години на проведення успішної відплати. ЗДА диспонують нині найбільшою в світі кількістю важких і середніх бомбардувальників, як також наймогутнішою летунською збройною силою в ЗДА і на своїх базах і з цією могутністю рахуються сьогодні кожен потенційний ворог З'єдинених Держав. Тому теж ця оборонна і відплатна збройна сила ЗДА є найкращим гарантом миру. Стверджуючи це, МекЕлрой підкреслив, що говорить це не для реклями, але для попередження всіх тих, що хотіли б розраховувати на якусь слабість чи непоготованість ЗДА. Складаючи свої зізнання в палатній підкомісії для справ оборони, ген. Тейлор ствердив, що деякі військові експерти мають відмінні від його погляди на оборонну готовість і спроможність ЗДА, але ці погляди стосуються більше невистачальної кількости людської сили і резерв, як теж недостатньої якости звичайної зброї. Якщо йде про летунські збройні сили, то їх провід є задоволений їхнім станом готовости і тепер пропонує над відповідним розташуванням ракетних баз у країні в тому напрямі, щоб їх не мігли знищити евентуальний напасник під час першої атаки.

У катастрофах військових літаків згинуло 5,000 осіб

Вашингтон. — Пентагон ствердив, що в катастрофах військових літаків впродовж останніх 5-ох років (до грудня 1958 року включно) згинуло 5,000 осіб, а матеріяльні витрати виносять більше як 3 більйони долярів. В тому часі було більше як 18,000 випадків, але більшість із цього числа треба зарахувати до малих. Ці числа відносяться до всіх родів зброї. Летунство стверджує, що стан безпеки в останньому році дуже поліпшився, зменшилося число катастроф і в цьому році в порівнянні з тим самим часом в минулому році. Пентагон звертає увагу на те, що не можна порівнювати числа нещасливих випадків у військовому летунстві із пасажирськими летунськими лініями, бо катастрофи з військовими літаками відбуваються дуже часто під час випробування військових літаків, і тому, що військові бойові літаки відбувають лети на великих висотах в порівнянні з цивільними літаками. Та коли порівнювати військові пасажирські літаки з цивільними, то число катастроф є майже таке саме в обох випадках, і тільки деколи є вони трошки більші у військових літаків.

Із ЗДА виселять експрезидента Венесуелі генерала Хіменеза

Вашингтон. — Державний департамент затвердив рішення імігра́ційного уряду, згідно з яким експрезидент Венесуелі генерал майор Маркос Перез Хіменез має залишити ЗДА до 15-го квітня ц. р. У Венесуелі скинено режим Хіменеза в січні 1958 р., і після того він, його дружина і 4 дітей жили в ЗДА на Фляриді в Малмі Біч, прибувши до цієї країни з Домініканської Республіки на туристичну візу. Тепер державний департамент і імігра́ційний уряд вирішили, що в інтересі ЗДА є, щоб колишній диктатор Венесуелі виїхав із цієї країни, бо він є тут з туристом. Коли Хіменез виїде до якоїсь іншої держави, то звідтам зможе старатися про в'їзд до ЗДА як постійний їх мешканець.

Доллес вирішить на Флориді, чи зможе виконувати свої обов'язки

Палм Біч, Фльорида. — Державний секретар Джан Фостер Доллес відлетів 30-го березня на Флориду, де буде відпочивати після лікування пістряка в черевній ямині. — Він почувається „досить добре" після лету, що тривав 3 години і 30 мінут. 71-річний державний секретар житиме в домі свого підсекретаря Доґласа Діллона в Гобб Савнді, недалеко Палм Бічу. Пресовий офіцер державного секретаріяту Линколн Вайт заявив журналістам, що, як на його думку, Доллес під час відпочинку на Флориді вирішить, чи зможе він вернутися до виконування своїх обов'язків. Разом із Доллесом прибули на Флориду його дружина, армійський лікар, який лікував Доллеса, урядовець з його департаменту, секретар Доллеса і офіцер безпеки.

Джан Фостер Доллес

Найвищий Суд вирішив, що і стейтовий і федеральний суди можуть карати за ту саму провину

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА вирішив 30-го березня, що за той сам злочин можуть судити і стейтові і федеральні суди, хоч представники меншости заявили, що „це противиться духові нашої вільної країни". Найвищий Суд мав вирішити дві апеляції. В першій справі вирішено апеляцію Алфонса Барткуса, якого федеральний суд звільнив був від вини за пограбування банку в Сісеро, Іллиной, в 1953 році. Але його пізніше за той сам злочин судив стейтовий суд і покарав його, згідно зі своїми стейтовими законами, досмертною карою тюрми. На внесок судді Фелікса Франкфуртера Найвищий Суд затвердив присуд стейтового суду. За цей внесок голосували судді: Франкфуртер, Том Кларк, Джан Маршалл Гарлан, Чарлз Івенс Віттакер і Поттер Стюарт. Проти того рішення були судді: Гюго Блек, Ірл Воррен (головний суддя) і Вільям Даглес. Друга справа відносилася до злочину Луїса Аббейта і Майкела Фалкона, яких стейтовий іллинойський суд засудив був за змову до саботажу до трьох місяців тюрми. Федеральний суд судив їх другий раз, бо вони змовлялися пошкодити телефони, які частинно були власністю федерального уряду. Федеральний суд засудив одного з них до трирічного, а другого до однорічного ув'язнення. Шість суддів були за те, щоб затвердити кару федерального суду, а три голоси (Блек, Воррен і Даглес) були проти. Суддя Блек казав, що прокуратори зможуть тепер переводити нові розправи, коли їм не вдасться засудити оскарженого на першій розправі.

Світовий Конгрес Українського Жіноцтва плянує Студійні Дні

Перед Світовим Жіночим Конгресом, що відбудеться дня 24—27 червня в Ню Йорку, заплановані Студійні Дні. Їх скликує та організує, так само як і Конгрес, Світова Федерація Українських Жіночих Організацій (СФУЖО). Студійні Дні повинні розглянути проблематику жіночих організацій. У невеликих дискусійних групах можна буде насвітлити справу зв'язків, суспільної опіки, культурно-освітньої й виховної праці та організаційних завдань. Ці кермовані дискусії будуть провадити Комісії, які вже тепер підготовляють матеріяли.

Окрім згаданих піврічних Комісій почала діяти також Комісія Молоді. Створена з представниць молодечих організацій, вона повинна виявити становище жіночої молоді до національно-громадських справ.

В Балтиморі створено ЮКОМА на Мериленд

Балтимор — (бм) — Дня 15. березня ц. р. створено в Балтиморі Ювілейний Комітет Мазепи на стейт Мериленд. Ціль Юкоми, Мериленд, в Мазепинському Році популяризувати ідеї нашого великого гетьмана в стейті Мериленд. Членами Юкоми, Мериленд, є балтиморські осідки - парохи, голови всіх балтиморських організацій і товариств, деякі українські діячі, що проживають в різних місцевостях Мериленду, та члени екзекутиви балтиморського Відділу У. К. К. А. На голову Юкоми, Мериленд, обраний п. Майор Павло Калиновський, голова балтиморського Відділу „ОЬВУА. Для досягнення своєї цілі Юкома, Мериленд, заплянувала в Мазепинському Році провести в Балтиморі декілька імпрез загальногромадського характеру. Юкому-Мериленд створено за почином балтиморського Відділу УККА. Зборами, що на них Юкома-Мериленд уконституювалася (секретар Юкоми-Мериленд — д-р Ярослав Шав'як, скарбник — проф. Петро Войтович, керівник екзекутиви Юкоми-Мериленд — інж. Остап Стельмах), проводив інж. Володимир Сушко з Сайкесвіллу (Мериленд), його заступником був п. Йосиф Мармаш, голова Українського Народного Дому з Балтимор; секретарював п. Теодор Царик, голов аУкраїнського Студентського Клюбу в Каледж Парку (Мериленд).

Українські писанки викликають все більше зацікавлення і захоплення

У цьогорічних святкових числах американських газет і журналів появилося багато статтей, репортажів і фотографій про українське писанкове мистецтво зв'язане з Великодніми Святами. Велику статтю про історію писанок і про те, як повстають писанки і що визначають символи на цих писанках, надрукував боффальський католицький тижневик „Кетолік Юньйон енд Еко" в числі 13 за 27 березня ц. р. Стаття ілюстрована багатьма ілюстраціями, на одній із яких представлена таблиця українських писанкових мотивів, що їх пояснює п. Володимир В. Чопик, відомий український діяч і доповідач із Боффало, Н. Й. Гарну статтю про українські писанки, ілюстровану кольоровими фотографіями, надрукував також віндзорський часопис „Ді Віндзор Дейлі Стар" в числі з 26 березня ц. р. разом із статтею про українські поселення в Канаді і про успіхи і досягнення українців та організаційний розвиток українців в Канаді. Деякі з американських великих фірм вжили українських писанок для декорування і для реклями своїх виробів у репрезентативних журналах.

В Індії відбулись демонстрації проти комуністичного Китаю за Тибет

НЕРУ ТАВРУЄ ЗЛАМАННЯ КИТАЙСЬКО-ТИБЕТСЬКОГО ДОГОВОРУ ПРО АВТОНОМІЮ

Ню Дельгі. — В Ню Дельгі, Калькуті й інших індійських містах відбулись спонтанні вуличні демонстрації проти китайських комуністів у зв'язку з повстанням в Тибеті та кривавими репресіями комуно-китайських військ. В індійському парляменті в цій справі широку заяву склав прем'єр Неру. Натякнувши на той зворот в комунікаті комуно-китайського уряду, в якому було домагання під адресою Індії, щоб вона не займалася подіями в Тибеті, як „внутрішньою справою" Китаю, Неру застерігся, що ніяка чужа держава не має права диктувати індійському парляментові, чим він має та чим не має займатися. Неру ствердив, що останні події в Тибеті напевне не були б сталися, як би комуно-китайський уряд дотримав був постанов договору, що він сам підписав був з Тибетом в 1951 році. Неру піддав теж під сумнів вірогідність листо, що його ніби Даляй Лама прислав комуно-китайському урядові; у тому листі говориться про те, що ніби Даляй Лама, знаходиться в полоні у повстанців. Заяте Неру заявив, що індійський уряд не допустить всіх, хто тільки захотів би перейти туди з Тибету. Ця заява викликала голоси протесту з польських лав, які пригадували, що Австрія відкрила була свої кордони для мадярських втікачів. Що стосується ситуації в Тибеті, то китайські комуністи скинули парашутистів в Гімалайські гори недалеко індійського кордону, щоб перехопити Даляй Ламу, якщо він захотів би перейти до Індії. Хоч при здаванні повстання полягло в самій столиці Лхазі коло 4,000 осіб і хоч китайські комуністи втримують в Тибеті 300,000 війська, проте, насправді панування комуно-китайської адміністрації обмежується до вузького кола довкола Лхази. На півдні Тибету партизани виконують владу і стягають податки. Події в Тибеті вплинули на значну зміну настроїв в Індії: замість „співіснувальної" атмосфери, опертої на вірі в „миролюбність" китайських комуністів, настав ворожий до комуністів настрій, — твердять західні кореспонденти з Індії.

Китайські комуністи оскаржують Індію в затінні революції

Ню Дельгі. — Комуно-китайська амбасада в столиці Індії Ню Дельгі за очевидним приказом з Пейпінґу проголосила заяву, що індійський уряд давав на території Індії, у м. Калімпонг на індійсько-тибетському кордоні, притулок „головній кватирі" останнього повстання в Тибеті. Калімпонг — це важливий торговельно-комунікаційний пункт, через який йдуть всі каравани з Індії до Тибету. У тому, положеному у стіп Гімалайських гір місті знаходиться здавна велика колонія тибетців, зокрема втікачів з часу окупування Тибету комуно-китайськими військами. Комуно-китайський комунікат зокрема називає, як голову проти-комуністичної змови колишнього тибетського прем'єра Сільона Льоконгву, що після 1954 року сховонився в Калімпонгу. Індійські керівні кола обурені комуно-китайським закидом, бо індійський уряд зберігав строгу льояльність супроти комуністичного Китаю та раз-ураз перестерігав політичних емігрантів з Тибету, щоб вони трималися легальних меж у своїй протикомуністичній діяльності. 150-членна делегація тибетців під головуванням названого колишнього прем'єра Тибету прибула з Калімпонгу до Ню Дельгі і старається за авдієнцію у прем'єра Неру. Сумнівно — пишуть газети — чи Неру прийме делегацію, щоб не наражатись ще більше комуністам. Китаєві. Проте деякі індійські міністри пригадували, що Неру різко протестував проти англійської інтервенції в Єгипті, ото ж повинен ту саму міру стосувати до комуно-китайського походу проти Тибету.

Гаммершилд вдоволений своїми розмовами з Хрущовим

Об'єднані Нації. — Вернувшись в минулу неділю до Ню Йорку з 4-тижневої подорожі по Середньому Сході і південній Азії та з візиди у Совєтах, генеральний секретар Гаммершилд обмежився до висловлення „вдоволення" висліддами подорожі, не подавши ніяких суттєвих подробиць про хід і вислід переведених розмов. „Приватні розмови с приватними розмовами" — підкреслив він та додав, що безпосереднього особистого контакту ніяк не можуть заступити писані ноти з листи. Гаммершилд прибув з Москви до Сочі, де перебував на відпочинку Хрущов. Тут ж же викликано на спільні наради Мікояна, Царапкіна, що проводив совєтській делегації на нещасній Женевській атомовій конференції, та Анатоля Добрінина з штабу Об'єднаних Націй Гаммершилд заявив, що його розмови з Хрущовим були „дуже помічні", бо — далі йому, Гаммершилдові, „ясніший і безпосередній образ нинішньої ситуації і труднощів та можливостей їх переборення". За газетними коментарями — нема сумніву, що Гаммершилд розмовляв з Хрущовим про Німеччину і Берлін і Хрущов напевне повторив йому те саме, що говорив Мекмилленові та повторює в усіх своїх останніх нотах.

МОСКВА ПОГОДЖУЄТЬСЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ МІНІСТРІВ

КОНФЕРЕНЦІЯ ПОЧНЕТЬСЯ 11-го ТРАВНЯ

Москва. — В понеділок 30 березня совєтський міністер Андрей Громико вручив амбасадорам ЗДА, Англії і Франції майже ідентичні ноти у відповідь на західні ноти з 26-го цього місяця. Ця остання совєтська нота — дуже коротка і позбавлена полемічних зворотів. Вона „з вдоволенням стверджує", що західні держави погодились на те, щоб перевести конференцію міністрів закордонних справ і спільну конференцію „на вершинах". Москва висловлює переконання, що ті конференції „приведуть до зменшення напруження в міжнародних відносинах та покращать цілий міжнародній клімат, себто осягнуть ціль, щодо якої совєтський уряд, як відомо, вживав упертих заходів". Совєтська нота не заперечує, що конференція міністрів займалась „справами причетними до Німеччини, включно з мировим договором з Німеччиною та проблемою Берліну, маючи на увазі, що ці обидві справи, як це зазначено в ноті совєтського уряду з 2 березня, вже довго чекають на потрібне вирішення зацікавленими державами". Совєти погодились теж, щоб ця конференція міністрів закордонних справ почалась 11-го травня в Женеві. Совєти висловлюють „жаль", що не прийшло до повної згоди щодо участи в тій конференції Польщі і Чехословаччини, що й раніше домагалася Москва. Західні держави признали були, що Польща і Чехословаччина близько зацікавлені проблемами Німеччини, але, мовляв, інші держави так само потерпіли були від німецької агресії і могли б з того титулу домагатися участи в конференції. Тому західні держави, не виключивши згори участи Польщі і Чехословаччини в конференції, запропонували переводити її в першій стадії тільки в складі 4-х великодержав. Щодо Західної і Східної Німеччини, то західні держави погодились, щоб їх репрезентанти брали участь в конференції в характері „дорадників". Тепер совєтська нота вправді квестіонує західне становище щодо Польщі і Чехословаччини, — але погоджується розпочати конференцію в складі 4-х великодержав, з тим, що вже сама конференція вирішить цю справу. Щодо Німеччини, то Москва коротко потверджує західне становище. Закінчується совєтська нота знову „миролюбною" фразою та запевненням, що „совєтський уряд зробить все можливе, щоб осягнути цю (мирову) ціль". — Західні держави — за першими коментарями — не здивувались швидкістю, з якою наспіла совєтська відповідь, бо Хрущов вже два дні тому заповів, що СССР погодиться на конференцію міністрів 11-го травня ц. р. у Женеві. Перед західними державами — зауважують коментатори — стоїть тепер гостро актуальна справа — остаточно уґодинити всі деталі власної одностайної тактики.

Альжирські партизани раді переговорювати з Францією, але на політичній базі

Париж. — Фергат Аббас, голова закордонного уряду альжирських націоналістів, які від поверх 4-х років ведуть партизанське - революційну війну проти французької адміністрації в Альжирі, заявив журналістам в Тунісі, що альжирські націоналісти негайно готові приступити до переговорів з французьким урядом про замирення, але у сполученні питань військового і політичного характеру. Мовляв, вони вхопились за партизанську боротьбу після того, як всі інші способи виявились невдачними і вони не можуть позбуватись цього свого тепершнього найбільшого атуту, яким є партизанка, не діставши за це політичних успіхів. Названий націоналістичний арабський діяч не уявляє собі задоволення аспірацій альжирських автохтонів в межах Франції, зате допускає тісні взаємини між самостійною північно-африканською Федерацією та Францією. Думку про державну федерацію Марокко, Тунісії і Альжиру відавна плекають деякі північно-арабські націоналісти. Заява президента де Ґолля на його останній пресовій конференції в минулому тижні про Альжир викликала прихильну оцінку серед альжирських мусульман своїм поміркованим тоном, але Фергат Аббас відмовився входити у полеміку з де Ґолем. Тим часом французи широко розтрубили свою нову „перемогу", якою стала нібн смерть одного з командантів альжирської повстанської армії, полк. Аміруша. Його тіло буцім-то розпізнали між 70-ма тілами вбитих партизанів в одній з останніх сутичок в горах за 200 миль на південний схід від Альжиру.

В РУМУНІЇ ЛІКВІДУЮТЬ РЕШТКИ „КУЛАКІВ"

Букарешт. — Комуно-румунський уряд видав декрет, за яким треба обов'язково колективізувати всі ті сільські господарства, на яких працюють наймлені рільні робітники. Селяни, які не всилі самі руками своєї родини виконати всі праці на своїх господарствах, є „капіталістами", які „експлуатують" робочих людей. Згаданий декрет закидає таким „капіталістам", що вони беруть собі легшу працю поза власною рілею, здаючись цілком на робітників, яких наймають. Декрет строго забороняє це.

В АМЕРИЦІ

● Управа Червоного Хреста повідомляє, що березнева кампанія збірки фондів на доброчинні цілі дала досі тільки 70 відсотків запланованої суми 95 мільйонів долярів. Хто ще не склав своєї пожертви, повинен це зробити, щоб ЧХ мав чим помагати жертвам повеней, торнадо, гураганів, пожеж та пригод і недуг у ЗДА і в світі.

● На 102-му році життя помер в Ню Йорку Ф. Дж. Вайтон, який уже в 1883 році був урядовцем, до 1955 року працював як директор банку. В 1900 році він захворів на серце і лікарі визначили, що „жити помірковано". Після того він прожив ще 58 років. „Заклинаю всіх хворих на серце жити помірковано", — казав Вайтон, — тоді вони зможуть жити до сто років.

● Мешканці Вашингтону у Великодню П'ятницю о 5-ій год. по полудні спостерігали рідкісне явище природи: густа верства хмар цілковито заслонила сонце і на кількананадцять хвилин настала ніч; після того почалася злива із громами і блискавками. Населення було вражене, пригадуючи опис Великої П'ятниці в Святому Письмі: „Як же настала шоста година, запала темрява над усією землею аж до години дев'ятої"!!!

● Метрополітальна опера в Ню Йорку 11-го квітня закінчить 16-тижневий свого сезону виставою „Джіоконди". В п'ятницю, 10-го квітня гратимуть „Тоску", в суботу 11-го квітня „Воццека", а в середу 8-го квітня „Лілика". У понеділок і у вівторок 6 і 7-го опера грає у Балтиморі, Меріленд.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА

● Заходом Віри Селянської-Вовк, відомої української письменниці, що живе у Бразилії, вийшли з початком ц. р. дві книжки українських оповідань в перекладі на португальську мову. Перша з цих книжок — антологія українськоі прози п. „Контос Украініанос" — „Українські оповідання" (В. Лепкого, В. Стефаника, М. Коцюбинського, В. Винниченка, М. Хвильового, Ю. Яновського, Е. Андієвської й Ю. Тарнавського) в перекладі Віри Селянської і Анни Марії Мюрісі з передмовою Андраде Мюрісі Друга з виданнях 1959 р. книжок — „Лендас" (Легенди) Віри Вовк в перекладі Марії Терези де Олівейра і Анни Марії Мюрісі. Обидві книжки вийшли у видавництві Бразилійська Комплянія Графічних Мистецтв у Ріо де Жанейро.

● Делегація Американсько-Української Демократичної Організації помп Кук, стейту Іллиной, відвідала у вівторок, дня 24-го березня ц. р. посадника міста Шікаго Р. Дейлі і завилала йому підтримку виборців демократів українського походження у виборах до міської управи, що відбудуться дня 7 квітня ц. б. Очолював делегацію адв. Михайло Гінко і в її склад входили: Мих. Канюк, пані Анна Петрів, д-р С. Кочій, М. Цвян, М. Логай, М. Домашевський, І. Касприк, О. Городиський, І. Гуменюк та ред. М. Семчишин.

● Група українських дітей з Елізабету виступала в неділю дня 29-го березня ц. р. (Велиндень за Григоріянським календарем) із показом писанок українських писанок в рямках телевізійної передачі „Вандервума на телевізійній станції ВНЕВ. Підготовили цей показ пані. із 7-ма „Доньки України" в Елізабеті.

● Доповідь Василя Косаренка — Косаревича на тему „Ді чеснотного бунтівника до революціонера" відбудеться в п'ятницю дня 3 квітня 1959 р. в Літ. - Мист. Клюбі в Ню Йорку о год. 8-ій вечора.

У СВІТІ

● Калмики в Америці, найбільша колонія яких знаходиться в Фармінгдейлі, в стейті Ню Джерзі, вислали меморіял протесту до державного департаменту, губернатора Ню Джерзі та сенатора Ню Джерзі Неру проти знущань китайських комуністів на співвизнаваних калмиків — тибетських буддистами. Китайські комуністи — сказано в тому меморіялі — розстрілюють у столиці Тибету, Лхасі, безборонних людей, здебільша прочан.

● На вулиці Парижу виїхали були сотні військових вантажних авт, щоб бодай частинно заступити бузк автобусів, шофери якого цього тижня страйкували. Військові авта перевозили робітників та службовців на їх праці. Вояки виконували ролю кондукторів і не брали з пасажирів ніякої оплати.

● Совєтський уряд, використовуючи свою перевагу над маленьким Фінляндією, зажадав, щоб вона присилалася до совєтського становища в справі Німеччини. Уряд Фінляндії якій співчуває німцям, але залежить від Совєтів, відповів посломоновським: він сподівається, що великі держави „справедливо розв'яжуть" проблему Німеччини".

● Командант „народної міліції" в Східній Німеччині, Павль Вернер, прислав і свій голос до совєтських погроз. Мовляв, якщо західні військa спробують силою запевнити свободу комунікації між західним Берліном і Заходом, то він, Вернер, покличе 250,000-ну армію озброєних активістів партії, які „недавно переходили військовий вишкіл".

● На фільмовому фестивалі у Каннах, у Франції, показуватимуть цього року, як найкращий фільм „Серед ночі" з Фредериком Марчом і Кім Новак. У 1955 р. на Фестивалі в Каннах відзначено золотою медалею фільм „Марті", що його випродукував Дельмар Дейвіс, продуцент „Серед ночі". Фестиваль в Каннах — щорічна велика подія для фахівців і аматорів фільму.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$ 12.00	One year	$ 12.00
На пів року	6.25	Six months	6.25
На три місяці	3.25	Three months	3.25

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РОСІЯ НАД ПЕРСЬКОЮ ЗАТОКОЮ?

Події в Іраку прийняли минулого тижня такий зворот, що завітня мрія Російської імперії, що її в спадщині перейняла й Совєтська імперія — простягтися аж по Перську затоку — ніби стає дійсністю. Ірак, який ще рік тому був фортецею Заходу на Середньому Сході і з усіх арабських країн найкращим його союзником, опинився над краєм комуністичної безодні.

Ірак — це колишня Месопотамія між ріками Евфратом і Тигром, з територією 175,000 кв. миль, з 6,500,000 населення, з біблійними містами Вавилоном і Нінівою та з столицею Багдадом, що його назва в'яжеться в уяві з казковим каліфом Гарун аль-Рашідом. Це країна багата на воду й управну ріллю, на овочі й пасовиська, а передусім на — нафту. Іракська Нафтова Компанія з централею в Кіркуку і Моссулі, де недавно вибухло було невдачне військове повстання, видобула в 1958 році 37 мільйонів тонн нафти. Стратегічне й політичне значення Іраку зумовлене його географічним положенням: на півночі він межує з Туреччиною, на сході з Іраном, на заході з Йорданією і Сирією, що є тепер частиною Об'єднаної Арабської Республіки, а на півдні — з Перською затокою і Савді Арабією.

Завдяки цим своїм прикметам Ірак був справжнім клейнодом у 5-тичленному союзному бльоці так. званого Багдадського пакту, до якого належали ще Англія, Туреччина, Іран і Пакістан. Володар Іраку король Фейсал II і його „сильний муж" прем'єр Нурі ас-Саїд були переконаними прихильниками Заходу і ворогами комунізму. Тому вони й противились „невтральній" політиці президента Об'єднаної Арабської Республіки Ґамаля Абдель Нассера, який прийняв зброю і військових „техніків" від Москви, визнав комуністичний Китай, відкрив шлях для „культурних зв'язків" з комуністичними країнами і в усіх найважливіших міжнародних справах ішов в Об'єднаних Націях пліч-о-пліч з Совєтами. Таке становище керівників Іраку викликало гнів Нассера, який повів проти Іраку і його державних мужів найбільш неперебірливу пропаґандивну кампанію. Ця демагогічна кампанія під панарабськими націоналістичними гаслами підривала іракський прозахідній режим і привела врешті до вибуху революції 14 липня минулого року, яка фізично винищила всю прозахідню керівну верхівку, включно з Фейсалем і Нурі ас-Саїдом. Однак ґенерал Абдул Карім Кассім, який очолив новий режим, не хотів піддатися під зверхність Нассера. Атакований панарабськими націоналістами, він сперся на комуністах. З черги це викликало револьту в частині армії в Моссулі, яку Кассім здавив, влаштувавши для бунтівників криваву лазню. Комуністи використали нагоду для поширення своїх впливів і для розправи вже не так із противниками режиму Кассіма, як з противниками комунізму.

Ірак став ізольованою від світу країною, де шаліє терор комуністів. Маючи в своїх руках так звану міліцію та міністерства пропаґанди, освіти й народного господарства, комуністи мобілізують студентів, середньошкільну молодь і робітництво для вуличних демонстрацій, підсуваючи їм гасла — проти Заходу і проти Нассера. Вперше арабська вулиця повела масові демонстрації проти панарабського націоналізму, утотожнюваного комуністами з „закордонними імперіялістами". На вулицях Багдаду палять портрети Нассера, з Багдаду видалено трьох американських кореспондентів, які твердять, що в іракських в'язницях опинилось кільканадцять тисяч арештованих. Домівки чотирьох націоналістичних газет, що їх закрив уряд Кассіма, юрба здемолювала й спалила.

Виходить, що найближчим етапом в розвитку подій в Іраку буде скинення Кассіма вже не націоналістами, а комуністами, для яких він уже виконав роботу мурина. Деякі західні дипломати, головно англійці, мають ще надію, що до такої крайности не дійде. Арабська Ліґа, очолювана Об'єднаною Арабською республікою, опинилась в надзвичайно трудній ситуації. Без Іраку практично не зможе діяти Арабський Банк для Розвитку. Одвертої ж інтервенції в Іраку не можна перевести без співпраці з Йорданією, Туреччиною й Іраном, трьома прозахідніми країнами, проти яких постійно виступає Нассер. Зрештою, до інтервенції в Іраку напевне не допустить Москва, з якою і Нассер не може цілком зривати. Близько 400 єгипетських студентів студіюють тепер у комуністичних країнах. Єгипет і Сирія дістали 900 мільйонів дол. від СССР, а на Середньому Сході працюють 950 совєтських „техніків". „Коекзистенція" з Москвою і комуністична пенетрація дають тепер давно передбачувані плоди: в безпосередньому захоплюванні комуністами влади. Знаряддям в руках Москви стали і націоналізм Нассера і комунізм іракських арабів. Чим все це скінчиться одна з найбільших нині турбот і Заходу і арабських патріотів.

СПРАВА ПАМ'ЯТНИКА Т. ШЕВЧЕНКОВІ У ВАШИНГТОНІ

В обидвох палатах Конґресу З'єдинених Держав, в Сенаті і Палаті Репрезентантів, є тепер дві ідентичні своїми постановами резолюції, які, якщо будуть прийняті, уповноважуватимуть на побудову пам'ятника українському національному поетові-пророкові Тарасові Шевченкові на публічній площі в столиці країни, Вашинґтоні. Резолюції, внесені сенатором Джекобом К. Джевітсом 19-го лютого ц. р. в Сенаті (S. J. Res. — Senat Joint Resolution — 54) і конґресменом Елвіном М. Бентлі 17-го березня в Палаті Репрезентанів (H. J. Res. — House Joint Resolution — 311) постановляють, „що а. будь-яка асоціяція чи комітет, створені для цієї мети впродовж двох років після схвалення цих резолюцій, уповноважується поставити на публічній площі в Дистрикті Колумбія пам'ятник українському поетові і національному провідникові Тарасові Шевченкові, і що б. повновласть, признана цією резолюцією в розділі „а", перестане існувати, якщо впродовж п'ятьох років після схвалення цієї резолюції 1. будова пам'ятника ще не почнеться і 2. якщо асоціяція чи комітет не посвідчать перед Секретарем внутрішніх справ суми фондів, потрібних для закінчення будови пам'ятника, і Секретар внутрішніх справ не вирішить, що ці фонди є вистачальні для такої цілі". Резолюції рівночасно „уповноважують і доручають секретареві внутрішніх справ вибрати відповідне місце, на якому мав би бути побудований пам'ятник, передбачений першою секцією резолюції", і постановляють, що „вибір місця і накреслення пляну для такого пам'ятника мають бути затверджен Комісією мистецтва та Столичною комісією плянування". Вкінці резолюції застерігають, що державна скарбниця не поноситиме жадних коштів, що будуть зв'язані з будовою пам'ятника.

Обидві резолюції, згідно з процедуральними вимогами, два рази були прочитані та скеровані до сенатської і палатної комісій в справах постанов (рулз) і адміністрації, що мають їх розглянути, усвйнити і повернути назад до Конґресу для схвалення.

Очевидно, що переведення цих резолюцій вимагає ще відповідної процедури, але вже можна передбачити, що вони, як тільки матимуть апробату згаданих комісій, будуть затверджені Конґресом. Значить, тепер головне, щоб комісії приспішили розгляд резолюцій і щоб їх схвалили. Тим не менше, заходи в справі будови пам'ятника Шевченкові в столиці країни увійшли в конкретну стадію і перейшли вже її перший важливий етап, отже вимагають максимальної уваги нашого громадянства, бо ця справа, в нашій скромній оцінці, має для нашої спільноти першорядне значення і на таку увагу більше, ніж заслуговує.

В такій ситуації буде цілком на місці подати, для порядку, передісторію тих заходів і з'ясувати їх теперішній стан, можливості та потреби в майбутньому.

Ідею побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові в столиці країни Вашинґтона видвигнено вперше понад 60 років тому, як тільки почала організуватись Американська Україна в рямках Українського Народного Союзу. В січні 1898-го року в Олифанті, в Пенсилвенії, створено Т-во ім. Шевченка, яке поставило собі за ціль саме побудову пам'ятника „найбільшому синові України-Руси", як сказано у надрукованому в „Свободі" повідомленні про ту подію.

Очевидно, що думка про побудову такого пам'ятника виникала відтоді багато разів і при багатьох нагодах. Проте, обмежимося тільки цією „передісторією", в результаті якої внесено згадані резолюції в Конґресі ЗДА.

Початком цієї відновленої передісторії була стаття Ів. Дубровського п. з. „За пам'ятник Т. Г. Шевченкові у Вашинґтоні", надрукована в „Свободі" з 23-го червня 1956 року, отже майже три роки тому. У цій статті м. ін. сказано: „Менше як за п'ять років українці у всьому світі відзначатимуть 100-річчя смерти великого пробудителя Української Нації; і саме поставлення пам'ятника йому в ту річницю в світовій столиці було б не лише щирим пошануванням пам'яті Поета його земляками, але й виходом українства на широкий світовий шлях культурних зв'язків з вільним світом . . ." Навівши ряд дальших арґументів у цій справі, п. Дубровський пропонував: „Мені здається, що цією справою мали б зайнятись наші наукові установи УВАН і НТШ та УККомітет, створивши Комітет будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні з визначних науковців, мистців та громадських діячів".

Від цього, можна вважати, і почалося. Правда, відгомону на цю статтю не було, але Редакція „Свободи", у зв'язку з цією статтею, вже 13-го липня вислала листа до свого співробітника в Вашинґтоні, д-ра Юрія Старосольського, прохаючи його перевірити технічні можливості побудови пам'ятника Шевченкові в столиці і забрати в тій справі голос. В результаті, в „Свободі" з 27-го вересня 1956-го року була надрукована велика стаття д-ра Ю. Старосольського під красномовним заголовком „Чи Вашинґтон діждеться Шевченка?" У статті з типовою для її автора солідністю з'ясовано тло для евентуальної акції в справі будови пам'ятника Шевченкові в столиці.

Припадок хотів, що вже наступного дня після появи статті, 28-го вересня 1956-го року, відбувалися в Головній Канцелярії УНСоюзу наради його Культурної комісії, на яких, як сказано в повідомленні в „Свободі" з 2-го жовтня, „віддано деяку увагу і обговорюваним тепер у „Свободі" можливостям здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові в столиці країни Вашинґтоні".

Культурна комісія УНСоюзу, взявши цю справу на свій порядок і з браку будь-якої іншої ініціятиви в цій же справі, обговорювала її на кожних чергових своїх нарадах, щораз більше конкретизуючи. Про всі ці наради, як і конкретні рішення, завжди подавано короткі інформації в „Свободі".

Великою заохотою і своєрідною „генеральною пробою" для продовжування і конкретизації заходів щодо побудови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні було здвигнення і відкриття погруддя Шевченка, у виконанні Олександра Архипенка, на Союзівці, оселі УНСоюзу в Кетскилських горах 16-го червня 1957-го року. На заклик Культурної комісії УНСоюзу в цій справі відгукнулось упродовж трьох тижнів кілька тисяч членів та приблизно 200 з усіх 500 Відд. УНС, склавши впродовж найкоротшого часу тисячі долярів на будову того пам'ятника, у відкритті якого взяло участь приблизно 10,000 народу, що в наших обставинах, та ще й зваживши на віддаленість Союзівки, було справді небувалою подією і більше, ніж заохотою до акції в справі будови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

Не диво, що Культурна комісія УНС вже на своїх нарадах 30-го липня того ж, 1957-го року — як сказано в повідомленні в „Свободі" та в „Бюлетені Культурної Комісії УНС" — „окремо обговорила евентуальність ініціятиви УНСоюзу для здвигнення пам'ятника Т. Шевченкові, у Вашинґтоні в 1961-му році, в сторіччя смерти Поета, і рішила перевірити можливості цього і з'ясувати цю справу Конвенції УНСоюзу в травні 1958-го року".

Так і зроблено, нав'язавши в цій справі контакт із нюйоркським сенатором ЗДА Джекобом К. Джевітсом. 24-та Конвенція УНС, що відбулася в Клівленді в днях 26-31-го травня 1958-го року, вислухавши в цій справі звіт, схвалила однодушно резолюцію, в якій сказано:

„Тому, що в найближчому чотирирічному періоді припадає 100-річчя з дня смерти найбільшого Сина України Тараса Шевченка, і —

Тому, що Тарас Шевченко вважається патроном нашої організації, і —

Тому, що ця справа вже була предметом нарад і розгляду Культурної комісії УНСоюзу, 24-та Конвенція доручає Головному Урядові, зокрема Екзекутивному Комітетові і Культурній комісії УНСоюзу:

1. Продовжувати ініціятиву в розгляді можливостей побудови пам'ятника Т. Шевченкові в столиці країни — Вашинґтоні, та —

2. Увійти в цій справі в порозуміння з іншими організаціями, щоб спільно, всією громадою здійснити цей задум і цю ініціятиву".

Конвенції УНСоюзу схвалюють резолюції не для паради, але для акції і виконання. Не диво, що в „Свободі" з 6-го вересня 1958-го року на першій сторінці подана була велика вістка про наради нововибраної Екзекутиви УНСоюзу, в якій м. ін. сказано: „. . . тому, що справа побудови пам'ятника в столиці країни зв'язана із скомплікованою процедурою, включно із окремим законопроєктом в Конґресі ЗДА, Екзекутивний Комітет УНСоюзу, виконуючи резолюцію Конвенції, рішив у першу чергу перевірити всі леґально-процедуральні формальності і опісля здійснити другу частину резолюції, себто увійти в порозуміння з іншими організаціями..."

Після дальшої підготови, телефонічних розмов і зустрічей, 8-го жовтня 1958 вислано до сенатора Джевітса підписаний головним предсідником УНС Д. Галичиним лист із докладним з'ясуванням справи та з конкретним проханням почати відповідну акцію, яка вможливила б реалізацію задуму і побудову пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні.

На цього листа сенатор Джекоб К. Джевітс у своєму листі з 15-го жовтня 1958-го року, скерованому до п. Д. Галичина, пише: „Дякую Вам за Вашого листа з 8-го жовтня в справі побудови пам'ятника Тарасові Шевченкові у Вашинґтоні. Беру цю справу до Управління Дистрикту Колумбії та до сенатської комісії для Дистрикту Колумбії, якої я є членом. Діставши їхні коментарі, напишу Вам знову. З найкращими побажаннями і в надії побачити Вас скоро . . . Джекоб К. Джевітс".

Виміна листів і телефонічні розмови зі сенатором Джевітсом та екзекутивним секретарем його канцелярії п. Майленсоном продовжувалися, і вкінці, в лютому ц. р., сенатор Джевітс приготовив відповідну резолюцію. Тоді також запрошено до його канцелярії голову УКК проф. Лева Добрянського і ознайомлено із справою. Проф. Добрянський з черги порозумівся з конґресменом Бентлі в справі подібної резолюції в Палаті Репрезентантів, яку і внесено 17-го березня. Тим часом, 21 і 22-го лютого ц. р. відбувся у Вашинґтоні 1-ий Конґрес Американських Українців, який між своїми прийнятими однодушно резолюціями схвалив: „Посилити і підтримати морально і матеріяльно законопроєкти, спрямовані на відкриття у Вашинґтоні пам'ятника Т. Шевченкові, найбільшому українському поетові, з приводу сотих роковин його смерти (1961), як признання за його працю для ідеалів свободи".

У п'ятницю 20-го травня ц. р. справу будови пам'ятника Шевченкові у Вашинґтоні піднесено і обговорювано вже на нарадах Екзекутиви УККомітету.

Так виглядає ідея будови пам'ятника Т. Шевченкові у Вашинґтоні і перший етап її здійснювання. Про дальші можливості і потреби — в черговому числі на цьому місці.

Євген Онацький

НОВА МОСКОВСЬКА АРИСТОКРАТІЯ

Комунізм у теорії змагає до безклясового суспільства, — на практиці, в своєму московсько-совєтському здійсненні, він, знищивши давніші заможніші кляси, витворив нові, а поміж ними — чотири з половиною мільйони спеціяльноупривілейованих людей, що становлять нову аристократію совєтської імперії — це високі бюрократи партії, керівники промисловости, науковці, артисти, мистці і письменники. Всі вони знаходяться на службі державі, яка не тільки оплачує їх працю непропорційно високо, але й оточує їх таким престижем і такими привілеями, що творить із них, з одного боку, своїх найвірніших слуг, а з другого — найвіддаленіших від загальної „плебейської" маси аристократів. Їх рівень життя, — пише кореспондент буенос-айреського „Іль Кор'єре дель Італіяні", з якого беремо ці відомості, — найбільш капіталістичний: вони мають віллі на морі і „дачі" в поблизьких до столиць околицях; вони мають розкішні помешкання; їхні жінки й діти вбираються згідно з „буржуазно-европейською" модою, займають кращі місця в театрах, проводять час на різних прийняттях, концертах та виставах. І мають для того досить часу: в країні, де, за комуністичною доктриною, повинен бути знищений „визиск людини людиною", ці панове з нової аристократії мають не одну покоївку та куховарку.

Діти цих совєтських магнатів живуть відокремлено від дітей інших верств населення. Підрісши, вони вступають до університетів, хоча й не всі мають до того належні здібності, — але в усякому разі вони ніколи не змішуються з робітничою масою. Їх часто видно на вулицях Москви в автах їхніх батьків (один із чотирьох синів Мікояна має власний „бюік") або в льожах театрів, де жіноча половина цієї „золотої молоді" охоче пишається в бізонових футрах. Багато з них вчащають до найдорожчих ресторанів, проводять кінець тижня на родинних дачах, а вакації в Криму на березі Чорного моря, або на курортах сателітних країн. Карльсбад, славнозвісний курорт Чехо-Словаччини, втішається найбільшою кількістю цих аристократичних відвідувачів.

Рідко хто з цієї „золотої молоді" одружується з дівчиною із „нижчих" верств населення. Щодо цього панує „клясова солідарність". Дві дочки маршала Жукова вийшли заміж, ще коли їх батько був у силі, за синів маршала Ворошилова і Василевського. А проте, розводи серед цих подруж дуже часті, і не бракує справжніх скандалів, які, проте, пильно замовчуються. У 1956 р. двох синів Івана Кабакова, що був тоді міністром закордонної торгівлі, заарештовано в моменті, коли вони грабували чиєсь помешкання. Виявилося, що це був їхній улюблений „спорт": вони грабували чужі помешкання, щоб влаштовувати потім орґії. В цих орґіях брали участь три дівчини, дочки генерала армії, полковника авіяції і полковника політичної поліції.

— Як ви смієте нас 'арештувати?! — верещала одна з тих дівчат. — Чи ви не знаєте, хто наші батьки?

Скандал було прикоськано, і діти Кабакова вийшли з того „без ушкоджень".

Як могла розвинутися ця нова московська аристократія?

Хрущов у недавніх розмовах із сенатором Гомфрі вияснив це досить успішно:

— Нема виробництва, — сказав він, — якщо нема побуду до заробітку.

— Але ж це — капіталізм! — завважив американський сенатор.

— Називайте це як хочете, але так воно є, — відповів Хрущов, і додав, що комуністичної пильности не досить, щоб зробити з СССР наймогутнішу державу світу, як це стоїть в плянах кремлівської верхівки, — треба ще побудів, що існують в усіх суспільствах — більшого заробітку, привілеїв і престижу.

Цим шляхом московський комунізм уже довший час крокує в семимилевих чоботях. Сорок років тому Ленін обіцяв, що „заробітки всіх працівників, включно з провідниками партії і членами уряду, не перевищуватимуть рівня заробітку звичайного робітника". До 1930 р. в СССР ніхто з членів компартії не міг заробляти „законно" понад 250 рублів на місяць (коло 25 дол.). Тепер, коли пересічна заробітна платня не перевищує 850 дол. річно, коло 150,000 упривілейованих службовців заробляють 1,800-2,000 дол. місячно, а чимало з них і далеко більше. Приймаючи під увагу рівень життя в СССР і набувну вартість монети, це означає, що упривілейовані люди мають можливість провадити життя, яке на Заході провадять тільки мільйонери.

Але придивімося ближче до складу цієї нової червоної аристократії. Згідно з журналом „Нюзвік", її можна вважати за піраміду, поділену на три частини. До першої, горішньої частини належать вершки теперішнього московського суспільства — яких 10,000 осіб. Другу частину, середню, складають керівники професійних та господарських організацій, науковці, інженери тощо, — яких мільйон з половиною. У підставі піраміди — три мільйони менших бюрократів. Технічні успіхи та розвиток важкої промисловости, що привели до випущення сателітів у космічні простори, дуже піднесли престиж середньої частини піраміди. Совєтський режим не жаліє її представникам ні багатств, ні інших прерогатив. Науковець, ще навіть молодий, керівник середнього підприємства, дуже легко одержує помешкання з п'яти кімнат у місті, де величезна більшість родин мають по одній кімнаті. Він має в своєму розпорядженні автомобіль і відпочиває на найкращих курортах. Якщо він хоче мати „дачу", уряд фінансує її побудову.

Підставою піраміди служать письменники, артисти, техніки, військові старшини. Генерал і полковник одержують понад 1,000 дол. на місяць; вони виїжджають за кордон, в сателітні країни, з високим „добовим". Письменник, що дотримується партійної лінії, легко збагачується. За оповідання на яких 16 сторінок він одержує 150 долярів. Коли ж воно виходить окремим виданням, він одержує величезний авторський гонорар. Для артистів фактично немає ніяких меж заробітку. Галіна Уланова, примадонна „Большого Театру" в Москві, одержала за час своєї кар'єри ніяк не менше грошей й відзначень, як гарна Отеро.

Хоча партія й контролює життя країни, вплив нової аристократії починає чимраз сильніше відчуватися: Хрущов мусить щороку обіцяти більшу продукцію холодильників, машин до миття білизни, автомобілів, радіоприймачів та телевізорів, більше тканин, більше м'яса, більше молока, — аж до осягнення в 1970 р. „найвищого рівня життя в світі", бо нова аристократія цього від нього вимагає. Безпосередня теперішня мета — звільнитися від матеріяльних обмежень, але на обрії вже помітні й інші познаки зміни підсовєтського підсоння: нова аристократія, що в значній частині складається з нової інтеліґенції, хоче ближчих контактів із західньою культурою, більшої можливости дискусій, більшої свободи в обговоренні різних проблем на сторінках бодай спеціялізованих органів преси, більшого права обговорювати ідеї капіталістичного світу, хоча б вони й суперечили догмам офіційного комунізму. Вона хоче більших прав на приватне, інтимне життя, поза контролею партії.

О. Т.

СПОГАДИ АРТИСТКИ КРИВІЦЬКОЇ

(1)

Леся Кривіцька — це прізвище відоме українській громаді. Ще до часу встановлення Української Народньої Республіки вона почала працю на українській сцені, а вже після закінчення першої світової війни і до другої світової війни вона здобула собі ім'я передової театральної артистки на тих українських теренах, які були в той час під Польщею. Тоді, як більшість українських артистів, що працювали в театральних колективах, до яких належала і Кривіцька, подались на еміґрацію разом із своїми передовими провідниками Володимиром Блавацьким і Йосифом Гірняком, вона залишилася у Львові, включаючись скоро у нову дійсність і висуваючися там на перший плян у театральному житті. Закордон доходили вістки, що Кривіцька не тільки здобула передове місце в театрі у підсовєтській Україні, але що її нагороджують орденами, висилають в Москву, обрали депутатом, словом, що вона робить кар'єру.

В 1958 році Державне Видавництво у Києві видало невеличку книжечку п. н. „Повість про моє життя" (спогади артистки) й автором цієї книжечки подано Кривіцьку. Книжку, хоч видана таким навіть на русифікаційні обставини в Україні жалюгідним тиражем (тільки у двох з половиною тисячах екземплярів), можна набути легко в книгарнях закордоном, значить її появу і виникнення треба враховувати до пропаґанди. І тут зразу виходить на яв непорозуміння (вживаючи легкого окреслення), бо й пропаґанда, навіть совєтського типу, побудована на брехні, не може вміщуватися у спогади, якщо ці спогади мали б сповнити свою ролю.

Хто знає совєтські відносини, той добре розуміє, що ніхто, дослівно ніхто у Совєтському Союзі не відважився б за життя написати вірно і правдиво про свій життєвий шлях. Навіть ніхто з тих, хто на самому вершку бюрократичної піраміди. Тому теж не можна б вимагати від артистки Кривіцької, яка мала „нещастя чи щастя", більшу частину свого творчого життя прожити в капіталістичній країні, щоб вона розкрила точну картину свого життя, щоб подала вірно про свою працю в театрі. До речі в поясненні заподано, що книжку виготовлено за допомогою Б. Ф. Кордіяні, значить був „ангел хоронитель", який припильнував, що вільно і чого не вільно написати Кривіцькій про її життя, або просто і написав за її розповіддю всю книжку.

Ще найбільш правдоподібно звучать перші рядки книжки про молодечі роки артистки, про її захоплення театром і перші кроки в театрі. Тут навіть Кривіцька висловлює похвалу артистові Недолі, який ще до першої світової війни працював на українській сцені, напевно й не підозріваючи, що він живий і здоровий і як артист - ветеран живе у ЗДА. Якби вона про це знала, може б і не вміщувала цього прізвища у свої „спогади". У книжці згадані театральні діячі, українського національного театру, але лише ті, які вже померли. Так багато похвал припало і Загарову, і Стадникові, і Рубчакові, і Бенцалеві. Багато місця присвятила Кривіцька В. Блавацькому, хоч під його адресу кидає вже критичні завваги не лише щодо його театральної діяльности, але теж щодо його громадського світогляду, називаючи його вкінці зрадником держави і народу. Та нема у книжці ні згадки про інших театральних мистців, з якими доводилось Кривіцькій працювати, а які тепер за кордонами України, на еміґрації. Нема ні згадки про Йосифа Гірняка, ні про Добровольську, які так високо піднесли рівень драматичних вистав у Львові під час своєї діяльности в тому місті. Навіть такий куріоз: поміщена світлина з вистави в театрі пані Міткевич і на світлині на першому пляні артист Богдан Паздрій, але в підписі під світлиною нема його прізвища, хоч подані прізвища інших виконавців на світлині. Зрозуміло, Паздрій на еміґрації і його прізвища не дозволяє згадати большевицький догматизм.

Хоч книжка Кривіцької із самого заложення фальшива, натягнута для кращої презентації перед тотальним режимом, то хочеться спеціяльно звернути увагу на два періоди, які насвітлять пристосувальність і впарі з цим фальшування, таке притаманне совєтській дійсності. Кривіцька, хоч лише загально описує свою працю з такими відомими діячами театру, як Стадник аба Бенцаль, чи інші, дуже точно і з повною сатисфакцією описує співпрацю з Ярославом Галаном, що його большевицький режим проголосив комуністичним „мучеником". Кривіцька хвалить т. званий „Робітничий театр" у Львові, який справжнім театром не був, а лише аматорським гуртком при одній з читалень „Просвіти" (на Городецькій дільниці), що була під впливами совєтофілів, головно завдяки діяльности ліберального гімназійного вчителя Бабина. Сама Кривіцька цитує фраґмент із статті із совєтофільського журналу „Вікна", що тоді виходив у Львові, де пишеться про „галицьких стадників від партачення театру", значить ясно ставиться відношення „Робітничого театру" до тодішнього національного театру, в якому була в той час і Кривіцька. Теж і фавориткою Галана була в той час не Кривіцька, а Ніна Матулівна — режисер „Робітничого театру", про яку в книжці Кривіцької нема ні згадки. Може це тому, що Матулівна разом з іншими легковірними совєтофілами з Антоном Крушельницьким у проводі поїхала на початку тридцятих років в Україну і там „пропала". На щастя, Галан не живе, щоб спростувати, а хто знає, чи і спростовував би цей правовірний совєтофіл те, що потрібне для партії і режиму. Та все ж таки з померлими можна робити все, що хто хоче. Можна навіть діячів українського національного театру, як Рубчак, Стадник, чи Бенцаль вихваляти по смерті, як звеличників совєтського союзу. Можна теж писати про Володимира Блавацького, хоч він не лише вийшов на політичну еміґрацію, але стояв явно на протисовєтській платформі не лише в політичному аспекті, але і в мистецькому. Для нього за всю довголітню працю з ним і таку велитенську допомогу в її артистичній кар'єрі, Кривіцька знайшла назву зрадника. Це найкраща характеристика самої Кривіцької.

Найбільше брехні у книжці Кривіцької в описі Львова, а головно театру у Львові під час окупації німецькою армією. Ніхто не береться хвалити того періоду, він був жорстокий не лише тому, що це була війна, але й окупантом був гітлерівський режим. Але не можна заперечити того живого піднесення, яке виказало українське населення, не зважаючи на війну і гітлерівський терор. Одним із виявів цього піднесення був безперечно театр, який безсумнівно дійшов був в той час свого вершка. Це ж бо вперше за сто років український театр зайняв будинок міського театру і вперше Львів мав свій постійний український театр, який кожного дня давав вистави. Львівський театр в той час об'єднав найкращі акторські сили з Володимиром Блавацьким і Йосифом Гірняком у проводі і вперше на українській сцені дав виставу Шекспірового „Гамлета". В колективі театру працювало понад 350 осіб, театр мав крім драматичного й комедійного відділу, ще й відділ опери й оперети, а навіть відділ балету. Якщо зважити, що балетного театру не мали і ще не мають деякі держави, не мала його і не має Польща, то факт, що Львів мав свій балетний театр,

(Закінчення на стор. 1-ій)

ДОПОМОГОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЗУАДКОМІТЕТУ

14-го березня відбулись в Ню Йорку наради Екзекутиви Злученого Українського Американського Допомогового Комітету. В нарадах взяли участь усі члени Екзекутиви і вони порішили такі справи:

1. Коляда. Збірка Коляди на харитативні цілі ЗУАДКомітету закінчується. Деякі громади вже переслали збіркові списки разом із зібраними фондами. Та деякі списки ще не повернені. Екзекутива просить всіх збірщиків, як і організації, які переводили збірки, прислати зібрані фонди разом зі списком до канцелярії ЗУАДКомітету на адресу:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, Inc.
P. O. Box 1661, Phila 5, Pa., USA
USA

Вже в наступному місяці появиться чергове число „Вістей ЗУАДКомітету" і в цьому числі буде фінансове звідомлення ЗУАДКомітету разом із заподанням імен жертводавців. Тому вчасне повернення списків дозволить включити імена всіх жертводавців до звідомлення.

2. Допомога українцям в Польщі. ЗУАДК продовжує допомогову акцію для українців у Польщі. Це індивідуальна акція допомоги в першу чергу, головно через кооперативу КАРЕ. Така форма допомоги найбільше відповідна і спр529ислива для аплікантів. Велику увагу в цій акції допомоги звертається на шкільну молодь і студентів. Для українських шкіл у Польщі вислав ЗУАДК 409 КАРЕ пакетів, харчових, одежових і з коцами. Вже в березні вислано в Польщу 37 пакетів на загальну суму 430 дол. Вся акція допомоги в Польщі залежна від фондів. ЗУАДК робить старання, щоб повести широку самостійну акцію і для цього потребує договору з властями. Але ще важніше від договору — фонди. Український Народний Союз задеклярував дохід із Ювілейного Свята п. н. „Гомін України", що відбудеться в суботу 30 травня в Ню Йорку, на допомогу лемкам у Польщі. В акцію допомоги українцям в Польщі повинні включитись всі українці в Америці, щоб цю акцію поставити на висоті.

3. Фонд Української Культури. Екзектива прийняла звідомлення про уконституування Фонду Української Культури при ЗУАДКомітеті, що призначений на допомогу для всіх потребуючих працівників літератури, мистецтва і культури. До Фонду вплинула перша вплата, а саме 347.-72 дол., як чистий дохід з ювілейної зустрічі з нагоди 65-річчя „Свободи". Екзекутива постановила доповнити цю суму до висоти 500 дол. і відкрити для Фонду окреме конто в банку. Фондом управляє Кураторія, до якої входять по два представники від таких установ і організацій: Об'єднання Українських Письменників „Слово", УВАН, НТШ, Спілка Українських Журналістів, Об'єднання Мистців Українців в Америці, Український Музичний Інститут і Український Театр в Америці.

4. Грошова допомога. Екзекутива порішила виплатити, як і попередніх місяців, грошові дотації для установ і окремих діячів, а саме: Комітет Опіки над Панею Петлюровою 200 дол. (за січень і березень) НТШ в Сарселі 98 дол. (за березень), УВУ в Мюнхені 70 дол., (березень), УТГІ в Мюнхені 42 дол. (за березень), Незалежна Асоціяція Совєтознавства 70 дол. (березень), запомога для окремих діячів-хворих 225 дол., КАРЕ пакети для Польщі 430 дол., Фонд Української Культури 500 дол.

Збірка Коляди принесла невеликі фонди і вони не можуть забезпечити досить високих щомісячних грошових субсидій для поданих установ. Тому ЗУАДК звернувся до всіх установ, які отримують дотації, щоб відповідною участю в популяризації збірок на добродійні цілі під час збірки Писанки допомогти ЗУАДКомітетові дістати більші фонди.

5. Морський транспорт. Заборгваність ЗУАДКомітету на конті позичок на покриття коштів переселення в Міждержавному Комітеті в Женеві ще перевищує суму сто тисяч долярів. Ця сума мусить бути речинцево повернена. Тому теж Екзекутива ЗУАДК закликає твіх тих аплікантів, які прибули до ЗДА за позичкою з ICEM, щоб сплачували своє задовження. ЗУАДК дав змогу своїм аплікантам сплачувати задовження за кошти переїзду місячними невисокими ратами. То ж і кожний аплікант повинен скористати з цієї можливости і місячними ратами вив'язатися із свого задовження. Кожний, хто дістав позичку від ICEM, мусить її повернути, щоб дати змогу ЗУАДКомітетові затримати добре ім'я перед міжнародними чинниками, як теж дати змогу новим аплікантам користати з цих безвідсоткових позичок при переселенні. Хто не повертає свого задовження, той діє на шкоду всієї громади і проти того ЗУАДК буде змушений підприйняти рішучі кроки.

6. Большевицька акція на шкоду ЗУАДКомітету. Діяльність ЗУАДКомітету дуже не до вподоби всім ворогам українського народу. В останньому часі розсилається поштою в Німеччині (з Бравншвайгу) циклостилева летючка, в якій автори, заховані за підписом „Дніпро" турбуються, що ЗУАДК допомагає лише „фашистам", як, наприклад, Комітетові Опіки над Панею Петлюровою. В цій летючці вороги українського народу закликають українців не давати грошей на допомогову акцію ЗУАДКомітету. Значить важлива ця допомогова акція ЗУАДКомітету, коли її в такий маркантний спосіб стараються розбити большевики. Та треба вірити, що большевицькі заклики не зможуть збаламутити нікого з українців і вся українська громада ще тісніше стане разом із ЗУАДКомітетом і своєю співпрацею і фондами допоможе ЗУАДКомітетові вести допомогу під гаслом „Брат — Братові".

7. Реорганізація праці. З уваги на зменшення праці, що є вислідом обниження випадків переселення, Екзекутива ЗУАДКомітету постановила для заощадження фондів перевести реорганізацію праці і Головної Канцелярії у Филаделфії й Европейського Представництва. Ця реорганізація має на меті зменшити видатки ЗУАДКомітету на адміністрацію, а тим самим збільшити фонди на допомогу.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет

СВЯТА ВЕЛИКОДНЯ МІСІЯ
та
АКАДЕМІЯ
з нагоди
250-літньої річниці смерти Гетьмана І. Мазепи
— відбудуться —
в Православній Парафії Усп. Преч. Діви Марії в ЧЕСТЕРІ, Па.

Св. Місія розпічнеться — в ЧЕТВЕР, дня 2-го КВІТНЯ, а закінчиться Св. Літургією — в НЕДІЛЮ, 5-го КВІТНЯ, яку відслужить

Високопреосвященніший Митрополит ЮАНН.

Св. Літургія розпічнеться в год. 9:30 ранку.

Академія розпічнеться в год. 5:00 по полудні в неділю, 5-го квітня 1959 р.

З нагоди Св. Причастя, Сестрицтво буде мати СПІЛЬНИЙ СНІДАНОК.

Сердечно запрошується до участи в св. Місії та Академії.

Парох і Парафіяльний Уряд

ВИСТАВА ОБРАЗІВ і СКУЛЬПТУРИ

БОЖЕМСЬКИЙ — ОЛЕНСЬКА-ПЕТРИШИН
ДЗИДРА — ОЛЕНСЬКА ХРИСТЯ
ГНІЗДОВСЬКИЙ — ПРОКУДА
ГУЦАЛЮК — СОЛОВІЙ
ГЕРУЛЯК — УРБАН

Вистава триває:
від 4-го — 19-го квітня 1959 р.
в залі:
УКРАЇНСЬКОГО ЛІТ.-МИСТЕЦЬКОГО КЛЮБУ в НЮ ЙОРКУ — 149 2nd Avenue

Вистава відкрита:
в СУБОТИ: 6-9 вечора — в НЕДІЛІ: 1-9 вечора.

ЗУСТРІЧ АБІТУРІЄНТІВ 1939 року
гуманістичного та математично-фізичного ліцеїв
УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АКАДЕМІЧНОЇ (головної) ГІМНАЗІЇ у ЛЬВОВІ
— відбудеться —
в суботу, 23-го травня 1959 р.
в УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ДОМІ
142 Друга Евеню в Ню Йорку — в кімнаті ч. 22 — в год. 9:30 рано

На цю матуральну зустріч запрошує:
Всеч. о. Катихета, Високодостойних Панів Професорів, Колежанок і Колег абітурієнтів.

КОМІТЕТ

Зголошення участи просимо присилати якнайшвидше на адресу:
S. KOSTYK — 29 Division Avenue — Nyack, N. Y.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ім. ШЕВЧЕНКА в ЗДА
УРОЧИСТА
НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ
для вшанування
250-ліття з дня смерти гетьмана І. Мазепи
— відбудеться —
в НЕДІЛЮ, 5-го КВІТНЯ 1959 р.
в год. 4:00 по полудні
в Philosophy Hall — Колюмбійського Університету в Ню Йорку.

ПРОГРАМА:

1. Проф. д-р Р. СМАЛЬ-СТОЦЬКИЙ, Маркет Університет: Відкриття;
2. Проф. д-р О. ГАЛЕЦЬКИЙ, Фордгам і Колюмбійський Університети: „Польща, Швеція й Україна";
3. Проф. д-р Т. МАЦЬКІВ, Гемден Голл Кантрі Скул: „І. Мазепа в світлі тогочасних німецьких джерел";
4. Адв. Р. ОЛЕСНИЦЬКИЙ: „Правні, цивільні та карні приписи в часах І. Мазепи".

ГОСТЯМ РАДІ!

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка в ЗДА

Вінніпеґ вшановує пам'ять Т. Шевченка

(Д. М.) Столиця канадійської України, Вінніпеґ, гідно вшанувала пам'ять Тараса Шевченка Святочною Академією, яка відбулася заходом Відділу Комітету Українців Канади 15-го березня ц. р., у виповненій по береги залі Інституту „Просвіти". На програму зложилися хори Пласту, МУН (молодеча організація УНО), деклямації, сольоспіви і інсценізація.

Добре опрацьований реферат літературною мовою виголосила уроджениця Канади, абсольвентка Манітобського університету, панна Ол. Неґрич. Це знаменний факт, що наша канадійська молодь видає з-поміж себе одиниці, які своїми виступами на Академіях не посоромилися б навіть і в Рідним Краю.

Другу доповідь на тему „Шевченко і наші завдання в Канаді" виголосив суддя Іван Соломон, який підкреслив, що Шевченко є надзвичайно сильною об'єднуючою силою навіть для порізненої в різних політичних і релігійних справах української еміґрації в Канаді. Ідеї Шевченка допомагають по сьогоднішній день вирощувати нові кадри українських провідників в Канаді.

На Академії зібрано 400 долярів на будову пам'ятника Шевченкові.

Слід згадати, що канадійські українці, за ініціятивою і проводом Комітету Українців Канади, постановили зібрати 150 тисяч долярів на спорудження репрезентативного пам'ятника Безсмертному Кобзареві України, який то пам'ятник має стати на одній з найкращих публічних площ в Канаді, якою є майдан манітобського парляменту у Вінніпеґу. Для опрацювання проєкту пам'ятника зголосилися найвидатніші наші мистці у вільному світі. Пам'ятник має бути відкритий літом 1961-го року в 100-літні роковини смерти Кобзаря.

Українці міста Вінніпеґу щедро відгукнулися на заклик КУК і вже почали щиро складати свої пожертви на будову згаданого пам'ятника. І так, наприклад, Заряд Т-ва Інститут „Просвіти" перший вирішив пожертвувати 1000 долярів, а далі Читальня „Просвіти" 1000 долярів, Народний Дім 1000 долярів, другі (слабші організації) складають менші пожертви, а поодинокі особи від 25 до 100 долярів.

СЕНАТОР КЕЙС ЗГОЛОСИВ ФІЯЛКУ НА ДЕРЖАВНУ КВІТКУ ЗДА

Вашинґтон. — В Сенаті є кілька законопроєктів про те, щоб визначити державну квітку ЗДА, а 27-го березня сенатор-републіканець Кліффорд П. Кейс із Ню Джерзі вніс свій законопроєкт, пропонуючи на державну квітку цієї країни фіялку, яка є урядовою квіткою стейтів Іллиной і Ню Джерзі. Досі кандидатами на квітку ЗДА є: троянда, гвоздик, кукурудза, трава, жовтий нарцис і наґідки. Сенатор Кейс сказав, що фіялка не потребує ані державної підтримки, як кокурудза, ані підтримки із земельного банку. Фіялку повинні підтримувати всі ті, які люблять цю ніжну, гарну квітку, — твердить сенатор Кейс.

Ставайте членами Українського Народного Союзу, а тим самим і співвласниками 20-ти мільйонового майна організації!

Увага! Новина! Увага!
ГУРТОВА ФІРМА
ROMAN PARCEL SERVICE
249 Вест 102 вул. — НЮ ЙОРК 25, Н. Й.
Телеф.: ЮНіверситі 5-3628
— повідомляє, —
що фірма одержала новий товар, імпортований зі Старого Краю, перший раз, а саме:

Світознані ревельські кильки в пікантному сосі, красву осетрину в помідоровому сосі, правдиві ріжські шпроти і т. д.

Крім цього, фірма має на складі: польську скумбрію в помідоровому сосі, лещ в помідоровому сосі, бички в помідоровому сосі, шпроти з Польщі, вуджений оселедець в оливі, рибний паштет (дуже надається для канапки).

В часі посту, коли дуже тяжко господині придумати, що подати на стіл, фірма РОМАН ПАРЦЕЛЬ, вже подумала наперед і придбала імпортовані риби, які є дуже доброю готовою стравою. Імпортовані рибні консерви являються дуже добрим і смачним продуктом, з багато-різнородними вітамінами.

Питайте за імпортованими з краю рибними консервами, у вашого ґросерника, або замовляйте в гуртівні фірми

"ROMAN PARCEL SERVICE"
249 West 102nd Street — New York City 25, N. Y.
Tel.: UN 5-3628

Студентська Конференція в Колумбійському Університеті

Проф. Лев Добрянський, голова УККА, говоритиме на Міжнародній Студент. Конференції, яка відбудеться в суботу, 4-го квітня ц. р. в Колумбійському університеті. Початок конференції о год. 10 ранку.

Цю Конференію — темою якої є совєтсько - російський імперіялізм, підготовляє Міжнародний Комітет, до якого входять представники білоруського, естонського, латвійського, литовського, мадярського й українського студентства, як також представники „Пакс Романа". Ініціятором Конференії є Управа СУСТА, а спонзорує її Український Студентський Гурток при Колумбійському університеті.

Крім проф. Добрянського на Конференції виступить ще ряд промовців від згаданих студентських організацій в Америці.

Виставка образів і скульптури в Ню Йорку

Помітна активність групи мистців, яка репрезентує модерні тенденції в українському мистецтві, викликала вже немалий відголос і виміну думок. Вже минулого року згадана група модерністів виступила з виставками в Ню Йорку і Шикаґо, на які живо зареаґувала українська преса. Цього року українська громадськість матиме нагоду ознайомитися з дальшим розвитком творчости цього напрямку на ширше закросній виставці образів і скульптури, яка відбудеться в Українському Літературно - Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, в днях 4 - 19 квітня 1959 р.

Учасниками цієї вистави будуть: Б. Божемський, М. Дзиндра, Я. Гніздовський, Л. Гуцалюк, Я. Ґеруляк, А. Оленська-Петришин, Хр. Оленська, В. Прокуда, Ю. Соловій і М. Урбан. Усі згадані мистці брали участь в ряді виставок, а поодинокі робили вже самостійні виставки. Я. Гніздовський і Ю. Соловій є відомі також зі своїх публіцистичних виступів в різних українських періодиках.

Згадана виставка заслуговує на окрему увагу не тільки тому, що вона є виявом нових починів і шукань в сучасному українському мистецтві, але також тому, що вона є доказом справді вільної і незалежної мистецької творчости. Ця остання не є можлива в умовинах підсовєтської дійсности, яка допускає тільки політично зааґажоване мистецтво, яке називається соціялістичним реалізмом. Про його ідейну убогість і мінорні мистецькі засоби свідчить хоча б для прикладу річник журналу „Мистецтво" за 1958 рік.

Громадськість та її відповідальні чинники повинні бути зацікавлені в розвитку тих ділянок і напрямків українського культурного життя, які є проскрибовані на рідних землях. Ставлячи на першому місці мистецькі критерії, ми повинні брати також цей аспект до уваги. Треба сподіватися, що цьогорічна виставка модерністів знайде широке зацікавлення і приязний відзвук.

язп

Виставка відкрита в суботи від год. 6—9 вечора, в неділі від год. 1 - 9 вечора.

● **Населення Багдаду** столиці Іраку, голосно манїфестувало на вулицях свою радість з приводу виповідження іракським урядом участи в прозахідньому т. зв. Багдадському пакті. Цим виповідженням дуже втішилася Москва. Президент Єгипту Насср, який веде завзяту кампанію проти іракського прокомуністичного уряду Кассіма й таврує Москву за втручання в справи арабів, приписував собі заслугу, що Ірак порвав з Багдадським пактом.

● **В Індії** почали акцію масового защеплювання дітей проти дифтериту. Однак, забобонні батьки, побоючись „затруєння" дітей, почали забирати їх зі шкіл. В деяких місцевостях прийшлося припинити щеплення, бо школи цілком спорожніли.

Читайте щоденник „Свободу"

Порядок висвітлювання фільму „УКРАЇНСЬКА КАПЕЛЯ БАНДУРИСТІВ В ЕВРОПІ"

ПІТСБУРГ, Па.:
Укр. Нар. Дім — в Мек КісРокс,
5-го КВІТНЯ, — год.: 5:00 і 8:00 веч.

БАТЛЄР-ЛІНДОРА:
Укр. Нар. Дім — 60 Арбор вул.
6-го КВІТНЯ, — год.: 7:00 веч.

АМБРІДЖ, Па.:
Український Клюб — Мельрозе вул.
7-го КВІТНЯ, — год.: 7:00 веч.

ЯНҐСТАВН, Огайо:
Церковна заля — В. Раси Еве.
8-го КВІТНЯ, — год.: 6:30 і 8:30 веч.

ЯНҐСТАВН, Огайо:
Українська Православна Церква,
9-го КВІТНЯ, — год.: 7:00 веч.

ШЕРОН, Па.:
Церква св. Йоана, — 375 Клєрк вул.
10-го КВІТНЯ, — год.: 8:00 веч.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.:
Українсько-Амер. Клюб — 292 Гадсон Еве.
11-го КВІТНЯ, — год.: 6:00 і 8:00 веч.

ШИКАҐО, Ілл.:
Заля при церкві св. Миколая — Райс і Леві вул.
11-го КВІТНЯ, — год.: 6:00 і 8:00 веч.

ШИКАҐО, Ілл.:
Шопен Гайскул — Райс і Кембел вул.
12-го КВІТНЯ, — год.: 3:00, 6:00 і 8:00 веч.

БОФФАЛО, Н. Й.:
Заля „Дніпро", — 562 Ґенезе вул.
12-го КВІТНЯ, — год.: 6:00 і 8:00 веч.

АВБУРН, Н. Й.:
Український Нар. Дім „Січ" — 135 Вашинґтон,
13-го КВІТНЯ, — год.: 7:00 веч.

СИРАКЮЗИ, Н. Й.:
Український Народний Дім. — 1317 Фасте вул.
14-го КВІТНЯ, — год.: 6:00 і 8:00 веч.

ЮТИКА, Н. Й.:
Церква св. Петра і Павла — 813 Гемілтон,
15-го КВІТНЯ, — год:. 6:30 веч.
Греко-кат. Церква — 1108 Стейт вул.
15-го КВІТНЯ, — год.: 8:30 веч.

ТРОЙ, Н. Й.:
Український Народний Дім — 391 2ид вул.,
16-го КВІТНЯ, — год.: 8:30 веч.

ВОТЕРВЛІТ, Н. Й.:
Заля, подана в летючках на місці.
16-го КВІТНЯ, — год.: 6:00 веч.

КОГОВС, Н. Й.:
Український Горож. Клюб — Меадон вул.,
17-го КВІТНЯ, — год.: 7:00 веч.

НЮАРК, Н. Дж.:
Українська Централя — 180 Вільям вул.
25-го КВІТНЯ, — год.: 4:00, 6:00 і 8:00 веч.

НЮ ЙОРК, Н. Й.:
Індастрі Фейшен Інститут — 225 В. 24-та вул.
26-го КВІТНЯ, — год. 5:00, 7:00 і 9:00 веч.

Просимо слідкувати за нашими дальшими оголошеннями!

Т-ВО ПРИЯТЕЛІВ КАПЕЛІ БАНДУРИСТІВ

IONA COLLEGE
Offers . . .
- A Catholic education under the Christian Brothers of Ireland
- Higher education for men in the liberal arts tradition
- Bachelor's degrees in arts, science and business administration
- Teacher training in arts and science leading to state certification
- Pre-professional training in law, medicine and dentistry
- Internship program in accounting
- Day and evening sessions.

Write or phone, Director of Admissions
IONA COLLEGE, NEW ROCHELLE, N. Y.
Phone New Rochelle 6-2100

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД „СВОБОДИ"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що з нагоди 65-річчя „Свободи" надіслали свою добровільну доплату до передплати та свою пожертву на її фонд та на фонд її видань: англомовного „Українського Тижневика" і дитячого журналу „Веселка", і потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

СПИСОК Ч. 29.

Н. Прегар, Мінneaполіс	$ 10.00	В. Карпюк, Парма	1.00
Ю. Пасічник, Филаделфія	9.00	М. Бурда, Мілвокі	1.00
С. Вінявський, Патерсон	5.00	А. Мовчко, Питсбурґ	1.00
В. Доброміпьський, Трой	5.00	о. М. Мостенський, Вунсакет	1.00
Н. Грицишин, Торонто	5.00	М. Іванюк, Нюарк	1.00
К. Шевчук, Рачестер	4.00	А. Мельник, Флінт	1.00
В. Байор, Гемтремк	4.00	Д. Макух,Варрен	1.00
С. Глиняньский, Гейзлетон	4.00	С. Матичин, Дітройт	1.00
І. Дух, Ню Йорк	3.00	І. Маркович, Картерет	1.00
П. Різун, Клівленд	2.00	Г. Мендак, Лорейн	1.00
Д-р С. Курилас, Кентон	2.00	І. Лазоришак, Фила.	1.00
Н. Курилюк, Ґрейт Фолс	2.00	П. Литвин, Ню Йорк	1.00
М. Маґдзяк, Шикаґо	2.00	М. Левенець, Форест Глс	1.00
І. Івасів, Ню Йорк	2.00	І. Ліщак, Йонґстави	1.00
Ф. Липецький, Дітройт	2.00	М. Лончина, Голийок	1.00
В. Дворчин, В. Гемстед	2.00	М. Лотоцький, Бронкс	1.00
Я. Бігун, Нюарк	2.00	Л. Ленчук, Елмгурст	1.00
М. Білик, Кансас Ситі	2.00	М. Ленкий, Дітройт	1.00
В. Нагірний, Скрентон	2.00	С. Луцишин, Гомер	1.00
Н. Сеник, Филаделфія	2.00	П. Лотоцький, Ст. Луїс	1.00
Р. Тенюк, Форт Вільям	2.00	І. Кузів, Ню Йорк	1.00
М. Субботін, Ню Йорк	2.00	І. Юськів, Гамонд	1.00
І. Шевчук, Трентон	2.00	Е. Яхван, Нантікок	1.00
С. Теліщевський, Клівленд	2.00	І. Яковенів, Ютика	1.00
В. Піпа, Беклей	2.00	А. Гивель, Ню Йорк	1.00
Л. Поліцька, Дулут	1.50	П. Гобиль, Шикаґо	1.00
М. Бузяк, Невінґтон	1.00	В. Ярмольчук, Кіченер	1.00
П. Біланюк, Дітройт	1.00	В. Ясеницький, Емрідж	1.00
А. Беднарчик, Менчестер	1.00	Г. Іваніщ, Бентлейвіл	1.00
С. Кліщ, Елмайра Гтс	1.00	М. Гораль, „	1.00
І. Кефор, Ню Йорк	1.00	П. Евазей, Парма	1.00
І. Ковальчук, Мілвіл	1.00	І. Евацук, Балтімор	1.00
В. Коцелко, Гемтремк	1.00	Н. Гнатів, Флоренс	1.00
М. Коваль, Дітройт	1.00	К. Гриневич, Шикаґо	1.00
Е. Коцик, Флашінґ	1.00	А. Гоцяк, Вест Айслін	1.00
М. Кушнір, Филаделфія	1.00	Д. Гавелей, В. Гейвен	1.00
К. Бардаш, Филаделфія	1.00	В. Галайко, Вотервліт	1.00
І. Бегінь, Питсбурґ	1.00	В. Гринчук, Бурлінґтон	1.00
І. Настоящий, Шикаґо	1.00	В. Грибик, Вілімантік	1.00
І. Мелешко, Рачестер	1.00	П. Гуменюк, Балтімор	1.00
В. Нискаклон, Бруклин	1.00	А. Гуґель, Боффало	1.00
Д. Матковський, Фила.	1.00	П. Гусак, Бавнд Брук	1.00
О. Мельник, Трой	1.00	І. Гуд, Боффало	1.00
М. Мандрон, Бріджпорт	1.00	А. Лех, Ню Бранєвик	1.00
А. Балко, Клівленд	1.00	Д. Лацік, Лейксборо	1.00
І. Бобецький, Ню Йорк	1.00	Т. Левицький, Трентон	1.00
В. Боднарський, В. Істон	1.00	В. Качмар, Вілмінґтон	1.00
І. Бутрин, Брістоль	1.00	Р. Кочержук, Нюарк	1.00
М. Міклер, Филаделфія	1.00	Г. Кривий, Бейон	1.00
О. Прокоп, Бруклин	1.00	Д. Геряк, Ансонія	1.00
А. Оттенбрайт, Бруклин	1.00	М. Корбун, Трой	1.00
П. Омелян, Филаделфія	1.00	С. Карпа, Гілсайд	1.00
М. Осадчук, Маямі	1.00	М. Ковальчук, Честер	1.00
С. Ославський, Дітройт	1.00	Б. Кіпібіда, Торонто	1.00
Б. Островський, Ошава	1.00	М. Карнапук, Коліндейл	1.00
М. Осідач, Лорейн	1.00	П. Корейко, Бруклин	1.00
І. Оверко, Нюарк	1.00	В. Кривуцький, Дітройт	1.00
В. Онисько, Клівленд	1.00	В. Кукрицький, Джемейка	1.00
А. Панкевич, Маттапан	1.00	А. Каленюк, Фар Ракавей	1.00
А. Похітон, Клівленд	1.00	С. Кудлик, Ню Йорк	1.00
Н. Проценко, Балтімор	1.00	І. Флечук, Рачестер	1.00
Н. Попик, Бруклин	1.00	М. Флис, Потакет	1.00
М. Сеитий, Клівленд	1.00	І. Фостаковський, Гондейл	1.00
В. Петришіль, Ембрідж	1.00	М. Дівчур, Рачестер	1.00
І. Пателюк, Флінт	1.00	М. Дрозда, Кантон	1.00
Ю. Пичка, Раріітан	1.00	І. Данилюк, Потакет	1.00
І. Пілюк, В. Варвік	1.00	А. Шаль, „	1.00
И. Шимончик, Шикаґо	1.00	І. Дольний, Клівленд	1.00
Н. Попадюк, Раріітан	1.00	М. Децик, Питсбурґ	1.00
С. Поліщук, Балтімор	1.00	П. Довбачук, Ню Бранєвик	1.00
М. Павуля, Бостон	1.00	В. Дробоцький, Луїсвіл	1.00
В. Попович, Ню Йорк	1.00	І. Фігура, Брус	1.00
І. Корпесьо, Вікторія	1.00	І. Хоминець, МкКіспорт	1.00
П. Бендерський, Юньйондейл	1.00	Г. Чайковський, Вунсакет	1.00
В. Боднар, Медовбрук	1.00	І. Холявка, Бруклин	1.00
П. Андріів, Рачестер	1.00	П. Цибуляк, Ст. Кетерінс	1.00
С. Антонюк, Акрон	1.00	Гонтарський, „	1.00
М. Адамович, Шикаґо	1.00	П. Хлібович, Ню Брітейн	1.00
І. Коваль, Равей	1.00		
П. Івасютин, Ст. Луїс	1.00	Разом	$ 218.50
К. Івасишин, Ст. Луїс	1.00		
І. Озар, Оліси	1.00	Раніше проголошено	$ 7,216.96
З. Колодій, Бруклин	1.00		
М. Петренко, Мілвокі	1.00	Разом	$ 7,435.46

✝

Ділимося сумною вісткою
із Рідними, Приятелями і Знайомими,
що після довгої і важкої недуги, проживши 94 р.,
дня 17-го березня 1959 р. упокоїлася в Бозі,
заосмотрена Найсвятішими Тайнами,

НАША НАЙДОРОЖЧА МАМА, БАБУНЯ і ПРАБАБУНЯ,

Антоніна з Єзєрковських ГОДОВАНСЬКА

вдова по бл. п. Іванові Годованському, довголітньому управителеві школи в Германові, Західня Україна та діяльному членові тогочасних українських Організацій та Установ.

Панахиди відбулися в днях 18-го і 19-го березня 1959 року, а похорон з дому жалоби на місцевий цвинтар в Hudson, N. Y., відбувся в п'ятницю, 20-го березня 1959 р.

Кревним, Приятелям та Знайомим за відвідування Покійної в часі її важкої недуги, за участь в Панахидах і Похоронах, за квіти на домовину, за вислови співчуття та за слова потіхи і розради — складаємо оцим щиру і сердечну подяку.

Горем прибиті:

Лев ГОДОВАНСЬКИЙ з родиною — син
Олена СИРОТЮК з родиною — донька

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

Укр. Літературно-Мистецький Клюб
у ФИЛАДЕЛФІЇ
В СУБОТУ, дня 4-го КВІТНЯ 1959 р.
в год. 7:00 вечора
в залі ПЛАСТОВОГО ДОМУ при вул. Франклін 827. Н.

ВЕЧІР ПАМ'ЯТІ
Ганни СОВАЧЕВОЇ

з доповіддю д-ра ГРИГОРА ЛУЖНИЦЬКОГО,
та ласкавою участю театральних мистців:
Інни ЧЕРНЯХІВСЬКОЇ, Клявдії ГОЩ, Віри ЛЕВИЦЬКОЇ та Марії СТЕПОВОЇ - КАРПЯК.
Акомпаніямент — п. проф. Наталія КОТОВИЧ.
Гостям раді — Вступ $ 1.00.

НОВИНА НА КНИЖКОВОМУ РИНКУ
Леся ХРАПЛИВА
У ТЕМРЯВІ
Нариси

Леся ХРАПЛИВА — авторка збірки поезій „Іскри", казки „Ластівочка" (Історія України у формі казки), та збірника „Вітер з України" — дала нам через Видавництво Миколи Денисюка нову збірку п. н. „У темряві", що появилася в мистецькому оформленні Марії Гарасовської-Дачишин. Основною темою цих нарисів — це героїчна боротьба УПА за право і свободу народу.

ЦІНА КНИЖКИ — $ 1.00

Замовлення і гроші слати на адресу:
"OWYD"
2228 W. Chicago Avenue — CHICAGO 22, Ill.

ПРАЦЯ
HELP WANTED FEMALE

NURSES — REGISTERED
PROFESSIONAL
ALL SHIFTS OPEN
Differential Paid on Evening & Night Shifts
Maintenance available if so desired
Excellent Personnel Policies
Voluntary psychiatric hospital
Salaries depending on experience and ability.
Wire, write, or call
DIRECTOR OF NURSES
ST. VINCENTS HOSPITAL
240 North St., Harrison, N. Y.
Phone Rye 7-0502

Dietitians
Main Kitchen Prodn Supvsr
Degree or supvsry experience required.
THERAPEUTIC DIETITIAN
College grad. ADA Pref'd.
Progressive Hospital.
Good Conditions.
Living Accomodations Available.
FLOWER of FIFTH AVE. HOSPITAL
21 East 105th Street
Personnel Office.

ОПЕРЕЙТОРКИ
до сортування
Оперейторки на спеціяльних машинах
Постійна праця, добра платня.
FRANCES DRESS CO.
1751 Bath Ave., Brooklyn
(Corner Bay 17th St.)
DE 1-1104

FACTORY HELP
GIRLS — 6
Over 18, light assembly work, two increases within 3 month. Paid vacation, holidays & other benefits. Apply
P. SORENSON MFG CO.
32-31 57 St., Woodside, N. Y.

NURSING DIRECTOR — R.N.
70-bed Community Hospital, JCAH AC Credited; Resort location. Excellent working cond. 3 Rm. Apt. Rent free. Experience required. Degree not necessary. Salary open.
Wire, write, call, or apply to Administrator
Also REGISTERED NURSES
All turs of duty all shifts. Differential Paid. Contact
DIRECTOR OF NURSES
LONG BEACH MEMORIAL HOSPITAL
Long Beach, N. Y.
Phone: GE 2-8000

OPERATORS
Experienced Only on Singer Machines
BLOUSES & PANTS
Days or Nights
Apply
WIDETTE
3 W. 18th St. — WA 4-7658

До РУЧНОГО ШИТТЯ — досвідчені.
Праця на штуки.
Постійна праця.
Apparel Mfr. Apply 5th Floor.
HAYMAKER
113 W. 18th Street

COOK — HOUSEKEEPER
Thorougly Experienced. Other Help. Sleep in own Room. High Salary.
Steady for right party.
5th Ave. Apt. Reference.
PL 3-2772

ПРАЦЯ
HELP WANTED MALE

MACHINISTS
WANTED AT ONCE
1st class skilled Men
Millers, Profilers, Lathes, Hydrotel, Sheet Metal Workers
Burring Hands.
Day shift only.
Excellent working conditions.
8 paid Holidays.
Apply:
SHAW METAL PRODUCTS
101 3rd Avenue
Garden City Park
Pioneer 6-6650

Mold Makers
DIE CASTING and PLASTICS
Must be 1st class.
Top pay. Paid vacation.
Other benefits.
Apply in Person.
DENAN TOOLS
150-42 11th Avenue
WHITE STONE

FOLDING PAPER BOXES
Miehle cutting & creasing.
Pressman must be Grade A.
Only 1st Class exp. need Apply.
Steady work. All Union Benefits.
Apply
NORTH AMERICAN BOX CO.
1000 E. 35 St., Brooklyn, N. Y.

Help Wanted Male-Female

WINDERS
(Male or Female)
Experience foster. Many Company Benefits. Air conditioned.
Apply in Person. All week.
BEST WINDING CO.
1003 Broadway, — Brooklyn
(Myrtle Ave. "L" Station)
GL 2-4405

REGISTERED
NURSES
All Shifts All Tours of Duty
Salaries depending on experience. Differential for Evening & Nights.
Contact Director of Nurses.
Also oppenings for the following:
L. P. N's and BABY NURSES with minimum one year Hospital work. Also Nurses Aides.
Are you looking for a future? You are paid while you learn a life time skill. Join the new student nurses aid class starting April 6th. — High School education required.
ORDERLIES
will train
Meals while on Duty
Wire, write, or call:
Mrs. Marion Shepard
NEW ROCHELLE HOSPITAL
New Rochelle, N. Y.
or call: NE 2-5000

ОПЕРЕЙТОРИ
Потрібно зараз з досвідом при шитті покривал сиджень в автах. Платня на штуки, досвід на шиття стандартове і спеціяльне. Також краячі. 5 днів в тижні.
Положення в Бруклині.
Телеф.: CL 1-7700

OPERATORS and STITCHERS
Some shoe experience.
Union shop. Company benefits. Steady work.
Apply:
QUALITY MAID FOOTWEAR
20 Grand Ave., Brooklyn
MA 4-7345

SLIPCOVER OPERATORS
WANTED AT ONCE
Must be experienced. Steady year round position. Salary depending on exp. & ability. Call
Mount Vernon 7-1943

MOVIES — THEATRE

СЬОГОДНІ — 8:30 точно
„ШЕДЕВР" — Дейлі Нюс
GEORGE STEVENS'
THE DIARY OF ANNE FRANK
CinemaScope
STEREOPHONIC SOUND
RKO PALACE
Денні вистави:
середа, субота, неділя.
Рез. місць поштою або тел.:
PL 7-2626

КНИЖКИ

НОВИНКА ДІТОЧКАМ!
Вже вийшли з друку чудові оповідання для дітей Іванни САВИЦЬКОЇ
„Наша Хатка"
З розкішними великими ілюстраціями.
Петра Андрусева
Ціна — $1.50
Спішіть з замовленнями:
"SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

З ЖИТТЯ НТШ У ЗДА

Доповідь професора Юрія Шумовського

Цикл наукових конференцій та доповідей у новій каденції 1959/60, започаткувало Наукове Т-во ім. Шевченка в ЗДА доповіддю проф. Ю. Шумовського про його досліди та праці як археолога в Судані та про життя тамошніх мешканців. Проф. Ю. Шумовський є єдиним українцем - археологом та вченим, що перевів в Африці безліч археологічних розкопок та доконав багато цінних відкрить з ділянки археології й антропології Судану. Пройшовши понад 20,000 миль у саванах, джунґлях і пустині, проф. Шумовський зібрав на протязі 6 літ незвичайно цінні та цікаві матеріяли, з яких створив він Суданський Музей в Бамако та був його першим директором. Свої матеріяли передавав він також до европейських та інших музеїв.

Проф. Ю. Шумовський під час розкопів

Наукову працю як археолог почав проф. Шумовський як делеґат Державного Археологічного Музею в Варшаві. На еміґрації працював він як асистент у Фрайбурґському університеті та музею і вкінці як археолог в Інституті Палеонтології Людини в Парижі. Світової слави вчений проф. Теодор Моно покликав проф. Шумовського до ІФАн (Французького Інституту Чорної Африки), звідки Міністерство Колоній делеґувало його в ранзі асистента до Дакару.

Мимо тяжкого терену праці та несприятливих кліматичних умов, проф. Шумовський розгорнув там живу діяльність, працюючи спершу в Сенеґалі, опісля в Інституті в Какамо як керівник Секції Археології і Праісторії, далі як директор Суданського Музею та вкінці як директор Інституту Чорної Африки, з правами адміністратора на цілий Судан. В 1952 р. брав участь як делеґат французького міністерства у Міжнародному Археологічному Конґресі в Алжирі, де дав три наукові доповіді.

Дотепер появилося понад 30 наукових праць проф. Шумовського. В українській мові він дав опис своїх наукових дослідів та праць у книжці „Під гарячим сонцем Африки" (Вінніпеґ, 1956). Численні статті появлялися в рядигоди у французьких часописях, а в Суданському музею зберігається пропам'ятна книга із сотками прихильних рецензій та згадок про музей та його основоположника проф. Шумовського. Він є членом цілого ряду французьких наукових Т-ств, Міжнародного Африканського Інституту в Лондоні, Міжнародної Вільної Академії Наук в Парижі та дійсним членом НТШ. Тяжка хвороба африканського підсоння змусила, на жаль, проф. Шумовського перервати таку корисну і цінну наукову працю на африканському континенті та переїхати до Европи а згодом до ЗДА.

Наукову Конференцію, що відбулася 7-го лютого 1959 р. в залі НТШ в Ню Йорку, відкрив з рамени Історично - Філософічної Секції проф. Б. Загайкевич. Вітаючи прелеґента, проф. Загайкевич згадав про його великі заслуги як дослідника та вченого, зокрема на африканському континенті.

На вступі своєї доповіді на тему „Джунґлі і савани Судану", проф. Шумовський зазначив, що раніше вважали Африку країною без жадної культури. Та пізніші досліди виказали, що Африка — це стара країна з цікавими культурними надбаннями, зокрема на терені суданських муринів.

Переходячи з черги до опису суданських джунґлів та саван, перелеґент зазнайомив чисельну авдиторію з екзотичною рослинністю та фавною Судану.

Та головною темою доповіді були передісторичні і археологічні пам'ятки Судану та відкриття і знахідки прелеґента. До часу його приїзду в Судан, та країна була недосліджена. Французькі археологи вважали Судан країною бідною в археологічні пам'ятки, головно у вироби палеолітичної доби. Та прелеґент сам знайшов величезні археологічні скарби Судану, і кожна його розкопка приносила на денне світло все нові пам'ятки старовини тієї екзотичної країни.

На підставі твердження прелеґента, початки людського життя в Судані треба віднести вже до найстаршої кам'яної доби т. зв. шельської, якої вироби пощастилося йому найти у ярі біля Бамако - Кулюба. Багато нахідок палеолітичної доби т. зв. ашельської та Мікокіен найдено в північному Судані — в Сахарі б. Арауан. Біля самого Бамако над берегом Ніґру, прелеґент відкрив аж чотири великі стоянки та дві майстерні пізно-ашельської доби, які по багатству найденого матеріялу і характеру самих знарядів, являються одним із небагатьох оригінальних палеолітичних осель у світі. Згадав про нахідки т. з. Унаніен і Капсіен. Взагалі у Сагарі відкрито тепер безліч осель передісторичної людини та предмети різних епох. Це доказує, що у передісторичні часи Сагара була густо заселена та багата в річки, озера і рослинність, аж поки зі зміною клімату не перейшла у пустиню.

З черги прелеґент згадав про відкриття ним печері в Корункорокале, 37 км. від Бамако та житла передісторичної людини з мезолітичної і неолітичної доби. У цій печері прелеґент найшов аж 11 людських скелетів та безліч мікролітичних знарядів з кварцу та людських і звірячих костей. Нахідка кістяків передісторичної людини з цієї доби є властиво першою в Судані, після нахідки проф. Т. Моно — кістяка неолітичної людини в Асселяр - Сагара. Проф. Шумовський ствердив, що мешканці цієї печері були неґроїдальної раси і були канібалами.

Досліджування печер натрапляло на певні труднощі та небезпеки. Печери находилися поміж скелями, густо зарослими високою травою, корчами та деревами, серед яких кишіло від гадюк, пантер, львів, гієн і ін. Щоби дістатися до них, треба було перш за все бути дещо альпіністом, опісля треба було вигнати всяких непрошених гостей. Крім лиликів чи вампірів жили там льви, гієни та давуни. Їх приходилося виганяти запаленими жмутами трави і щойно тоді можна було приступати до праці.

Проф. Шумовський відкрив кілька десятків таких печер, де найшов багато цінного археологічного матеріялу, а головно цікаві стінні малюнки і гравюри передісторичної людини з неоліту.

В останньому часі свого перебування в Судані проф. Шумовський розкопав багато передісторичних осель, гробів і курганів. Трудно описати тут безліч археологічних скарбів Судану, які проф. Шумовський відкрив та досліджував за 6 років своєї праці в Африці, та з яких створив перший музей в Бамако. Цей музей має тепер понад 4,000 експонатів, а відвідує його 300 — 400 осіб денно. Він являється поважним джерелом для наукових дослідів над історією Судану.

У другій частині своєї доповіді прелеґент змалював сучасне життя муринів, їх народні та релігійні звичаї і вірування, мистецьку творчість та політичну боротьбу за свободу і незалежність. Доповідь доповнював показ знимок муринських жреців - анімістів, їх амулети „ґрі - ґрі", чудові по своїй композиції обрядові маски тощо. З музичних інструментів заслуговують на особливу увагу баляфони, тамбури, „там - там", цитра зроблена зі стебел слонової трави, „кора" подібна до нашої бандури, що дає звуки бандури чи арфи. Прегарні є також муринські тканини, що своїми кольорами і орнаментом нагадують наші косівські вироби. А відносно старовинної та сучасної муринської кераміки, прелеґент зазначив, що сучасна кераміка є дуже убогою (лише в одному чорному, сірому чи червоному кольорі) — в порівнянні зі старовинною, багатою в різноманіні кольори, мотиви та орнаменти. Прелеґент пояснив це впливом колонізації, арабською навалою та нищенням давньої культури.

На закінчення прелеґент згадав також про відродження національної та державної свідомости муринів Судану, переказав історію колишніх могутніх держав Гана, Мосі та розповів про звісного політичного провідника Ель Гаджі Омара, який так успішно ставив спротив колонізаторам. Також і тепер, не дивлячись на всякі хитощі та залицяння колонізаторів, мурини бачать в них лише використувачів їх природних багацтв. Тому з кожним днем будяться там щораз сильніші змагання до скинення колоніяльного ярма та до здобуття незалежности, що вже деяким народам Африки пощастилося осягнути.

В доповіді проф. Шумовського пробивалася одна провідна думка: показати давню та сучасну культуру муринів, їх матеріяльну та духову вартість та їхне змагання скинути ярмо колоніялізму і зайняти рівноправне становище серед вільних народів світу.

Ця незвичайно цікава і цінна доповідь була ілюстрована сотнями кольорових знимок та картин, висвітлюваних на екрані і доповнена показом оригінальних предметів приватної збірки прелеґента. Прелеґент показав прегарні килими з Гундаму і Мопті, статуї, рушники, ритуальні маски, предмети домашнього вжитку, одежу, зброю та власні мисливські трофеї.

Р. Кобринський

Трухілльо боїться інвазії з Гаїті або з Куби

Трухілльо Сити, Домініканська Республіка. — Диктаторський президент Домініканської Республіки Рафаел Трухілльо, згідно з повідомленням журналіста пресового концерну Скріппса-Гаварда Едварда Томлінсона, не може спокійно спати, бо боїться інвазії противників свого режиму, які могли б прибути з сусіднього Гаїті або з Куби. Домініканська розвідка має інформації, що вже зреорганізувався відомий караїбський Леґіон, який брав участь в кількох центрально - американських революціях, між іншим в 1940-их роках також і проти Трухілля. Домініканська преса виступає проти кубинського президента Батісти, який тепер живе в Сан Домінґо, і проти якого є звернені атаки Фіделя Кастра з Куби та революціонерів із Венесуелі. Трухілльо боїться найбільше атаки з Гаїті, що лежить на цьому самому острові, і що відділене є від Куби тільки малим каналом.

Сенатор Ейкен проти урядового обмеження імпорту нафти

Вашингтон. — Сенатор-републіканець із Вермонту Джордж Д. Ейкен виступив в Сенаті проти урядового обмеження імпорту нафти і закликав президента Айзенгавера негайно скасувати своє зарядження в цій справі, поки воно „не спричинило ненаправленої шкоди для нашої політичної системи". Сенатор сказав, що він „не може мовчати", бо не хоче, щоб його мовчанку вважали за згоду. „Я рішуче не погоджуюся з зарядженням Президента". На думку цього сенатора зменшення імпорту нафти і нафтових продуктів має такі наслідки: 1. Є дискримінацією для населення тих стейтів, де нема нафти; 2. Збільшує інфляцію; 3. Сприяє безробіттю; 4. Погіршує відношення ЗДА до тих держав, які експортують до нас нафту; 5. Зменшує безпеку держави; 6. Збільшує державну бюрократію та її вплив на населення.

● В Італії, на кругло 20 мільйонів працюючих є 1,600,000 безробітних. Уряд закликає приватний капітал інвестувати гроші в розбудову промисловости, але італійські багатії не мають достатнього зрозуміння для цього.

СПОГАДИ АРТИСТКИ КРИВІЦЬКОЇ

(Закінчення зі стор. 2)

який дав кілька оригінальних самостійних постанов, вказує про значення цього українського театру. Кривіцька каже, що в той час театру у Львові не було, а історія каже, що за несповна три роки у воєнний час Львівський театр дав 46 прем'єр, з того числа 21 прем'єра припадає на драматичний від. театру, який був підставою театру. Правда, Кривіцька каже, що за наказом одного з урядників Гестапо у Львові Кнора "виставлено якусь антирадянську п'єсу „Тріюмф прокурора Дальського", але вистава успіху у глядача не мала і скоро зійшла зі сцени". Було ж навпаки! П'єса „Тріюмф прокурора Дальського" — зовсім не вияв якогось німецького натиску, але спонтанний твір обуреного совєтською дійсністю українського патріота. Автор її киянин Константин Гупало, не лише не діяв за наказом німецької пропаґанди, але як український патріот згинув від німецької кулі у Києві. Вистава мала велитенський успіх. Львівський театр дав аж 29 вистав „Тріюмфу прокурора Дальського". П'єса була широко обговорювана, навіть на імпровізованому Літературному Суді у Львівському Літературному Клюбі. Про це знають і всі ті львов'яни, які залишились у Львові. Кого хоче обдурити цією брехнею Кривіцька, і кого може вона обдурити? Чи шефи Кривіцької, яким вона запродалась за добре життя і ордени, вірять, що цією брехнею можна когось переконати? Кожний, хто бачив працю українського театру у воєнний час, знає добре, що його успіхи — це виключна заслуга українських діячів театрального мистецтва. Лише припадок, що німці, зайняті війною, не могли наложити свої руки на мистецьке життя, сприяв розвоєві театру в той час. І всі знають, що якби не було тотального ідеологічного втручання совєтського режиму в український театр в Україні, цей театр виказав би велетенський ріст навіть в умовинах окупації. Дехто думає, що Кривіцька не лише пристосувальниця, але співробітниця совєтської розвідки й МҐБ. На це вказувала б сама її книжка, в якій дослівно сказано, що її обдаровано кількома орденами за видатну діяльність в користь совєтської батьківщини в роки війни 1941 - 1945. Це ж роки, коли у Львові діяв Блавацький, і коли теж Кривіцька працювала в українському театрі. Та Кривіцька не така вже бистра, щоб могла виконати таку працю. Це просто режим шукав когось між акторами, щоб мати за собою вибранців народу і вибрав Кривіцьку. Значить із цієї малої горстки, що залишилась, вона виявилась найбільше відповідною пристосувальницею.

Кривіцька написала книжку про свій життєвий і мистецький шлях фальшиво та все ж вповні виявила в ній свій маленький обмежений світогляд пристосувальниці. Як же широко звучать в порівнянні спомини іншої артистки, яка вийшла на еміґрацію і на еміґрації померла, Ганни Совачевої, що її книжка тепер друкується. Кривіцька — це тип маленької обивательки, яка любить похвали і вигоди і на їх вислужництві тримається совєтський режим. Таким був письменник Олекса Десняк, який приїхав був на посаду голови Оргкомітету письменників у Львові, і який раз щиро признався, що найкраще життя в роз'їздах: їдеш першою клясою і харчуєшся в найкращих ресторанах „інтуристах". Та й треба додати, не бачиш народу і його нужди. Така теж і Кривіцька. Засмакувала вона теж роз'їздів у Київ і Москву, заімпонували їй ордени, які в Совєтському Союзі управнюють до різних вигод і привілеїв і для цього вона відпекалась навіть від тої праці для національного театру і від тих діячів національного мистецтва, що допомогли їй добути славу і признання в українській громаді. (от)

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

ЛОС АНДЖЕЛЕС, Каліф. — Управа Відд. 257 повідомляє всіх своїх членів, що Збори відбудуться в суботу, 4-го квітня 1959 р., в год. 7-ій веч., в домівці Української Централі — 1158 Лоґан вул. (Logan St.) На порядку: річний звіт і вибір нового уряду, бо на Річних Зборах було мало членів і збори були відложені. В місяці жовтні минає 10 років існування нашого Відділі. Треба нарадитися, як відсвяткувати цей ювілей. Проситься всіх членів прибути на збори. — М. Новак, предс.; И. Порайко, кас.; П. Сильчак, секретак.

Короткі Вістки

● В Альжирі з французьких літаків скинуто мільйон летючок в районі дій мусульманських партизанів. В цих летючках закликається партизанів здатися французькій владі, обіцяється повну амнестію, заповідається господарсько - культурні реформи в Альжирі і т. д. Французький уряд і військове командування сподіваються осягнути „психологічною війною" більше успіхів, ніж бойовими діями. Французькі колоністи в Альжирі заперечують цю тактику і домагаються політики „сильної руки".

● Совєти мають 450 підводних човнів, а ЗДА лише 125, — заявив на пресовій конференції в Лондоні секретар морських справ ЗДА Томас Ґейтс. При цьому він розкрив, що в ужитку і в процесі будови ЗДА мають 33 підводні атомові човни куди вартісніші, ніж звичайні.

ARKA Company
48 E. 7th St.
New York City
Tel: GR 3-3550
КЕРАМІКА та ПІДСТАВКИ для ПИСАНОК.

META Inc Jewelers
WATCHES-JEWELRY
RADIO
236 E 14th ST.
NEW YORK 3 N.Y.
— ВИПОВНЯЄМО —
INCOME TAX
для наших Покупців
Тільки $1.00 Form 1040 A

КІМНАТИ

4-кімнатний умебльований АПАРТАМЕНТ до винайму
для двох чоловіків, або жінок в Брукліні, біля Проспект Парку.
Телеф.: PR 3-6221

BUSINESS OPPORTUNITY

ПРОДАСТЬСЯ ДОБРА
ҐРОСЕРНЯ
на долині міста
НЮ ЙОРКУ.
Причина продажі — недуга.
Голоситись на ч. тел.:
CA 8-6018

REAL ESTATE

ДОМИ на ПРОДАЖ
17-мешкан., біля Grand Concourse, на Бронксі. Рент — $11,500. Готівки треба — $13,600, поверх морґеджу. Дає 15% чистого прибутку на рік.
11-мешкан., біля Пелгембей сабвею. Готівки треба — $12,000. Чистого прибутку $2,500 на рік.
8-мешкан., з двома крамницями в бизнесовому р-ні Бронксу за $19,500. Готівки — $8,500. Чистий прибуток — $2,000 на рік.
Є до продажу 2-3 родинні доми в гарних околицях.
DRUJBA REALTY CORP.
3450 Broadway, New York City
AU 1-0194

ДОМИ
НА ПРОДАЖ
в Roselle, N. J.
LEMBO CONSTRUCTION CO.
Відкрито до оглядання від 2-5 по пол. в неділі.
1. 5th Ave & Martin St. 7 кімн. партер, ґараж на 1 авто.
2. 2nd Ave & Gordon St. 6 кімн. дім-ранча, ґараж на 1 авто.
3. Linden Rd., 6 кімн. ранча-дім мур. дім, ґараж на 1 авто.
4. First Ave. & Hawthorne St., 2 род. дім, 6 кімн. на кожному поверсі, ґараж на 2 авта.
5. First Ave & Prospect St., 2 род. дім., 5 кімнат на кожному поверсі, ґараж на 2 авта.
Call: CHESTNUT 5-6236

„Листопад"
для чоловічого хору з барит. сольом і фортеп.
слова Р. Купчинського, музика О. Залеського.
Ціна: 80 цнт.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

Lytwyn & Lytwyn
UKRAINIAN FUNERAL DIRECTORS
AIR CONDITIONED
Обслуга Щира і Чесна
Our Services Are Available Anywhere in New Jersey
801 SPRINGFIELD AVENUE
IRVINGTON, N. J.
NEWARK, N. J.
ESsex 5-5555

ВІЛІЯМ КОВАЛЬЧИК
Погребник
Community Funeral Home
Air Conditioned
Занимається похоронами. Ціни приступні для всіх. Обслуга чесна і найкраща. У випадку смутку в родині кличте, як в день так і в ночі:
Community Funeral Home
Yonkers, N. Y.
YO 9-7272

Петро ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і околицях
Контрольована температура
Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

НАБІР ОРГАНІЗАТОРІВ УНСОЮЗУ

У зв'язку з ювілейною кампанією УНСоюзу за приєднання нових членів у своє 65-річчя, Екзекутива УНСоюзу проголошує набір нових організаторів, постійних і часових, місцевих і крайових, на дуже корисних умовинах, не гірших, а часто кращих за ті, що їх пропонують інші забезпеченеві компанії. Крім заплати за кожного приєднаного члена, яка збільшається залежно від числа забезпечених і суми забезпечення, організатори одержують винагороду, згідно з домовленням. Крім організаторів, які присвятили б УНСоюзові ввесь свій час, працюючи на професійній базі, побажаними є також організатори, які працювали б тільки в часі вільним від іншої праці, що ніяк не виключає дуже побажних заробітків. Організаційна праця для УНСоюзу дає вимкові можливості додаткового, легкого заробітку для осіб, які є на пенсії.

Зголошуватися на адресу:
UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION
81-83 Grand Street — Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 4234. Обдурений.

Буркнувши зі злости, Тарзан скочив на ноги, і саме з той час дозрілий овоч розбився на лиці.

Після того було пронизливе верещання, яке заставило сміятися мавполюда. Його обдурила збиточна мавпа.

— Злізь вниз, Меню, я . . .
— але нагло Тарзан витріщив очі і розз'явив рота. На голові Меню невимушено було наложено щось в роді військової шапки!